

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

3096క ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } దేన్న పట్టణము 1919వ సం॥ నెవ్వంబరు నెల 4 వ తేది గురువారము } NO. 128
సంపుటము. ౬ } సిద్ధార్థ వామ సంవత్సర భాద్రపద మాస శుద్ధ దశమి ౧౦. } సంచిక ౧౭౮

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన పరిమళద్రవ్యము
టోటో దిల్బ హారు (రిజిస్టర్)
పరిమళద్రవ్యముల కన్న టోటో నది బాజు
ఇండియా కేరళా నందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల
పరీక్షలును ప్రశంసా పత్రములు నియోజింపబడినది.
దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార
పరమం దరుల నూడ దీనిని నిరభ్యంతరముగ సుపయోగింపవచ్చును. పలు
విధములగు పుష్పముల నువాసన దీనియందు గలదు. ఒకటి కొరకు
యొక్కలు జేయగలముమీద జేసిన చాళిమ. అప్పుడే కొనే తెచ్చిన
పువ్వులవలన వ్యాపించు పరిమళమువంటి పరిమళ మపరిమితముగ
వ్యాపించుచుండును. దీని నువాసన నిలచునంతకాలము మరియే పరి
మళద్రవ్యములను నిలుపుదు. నెట్లనైనా (అర అవున్సులు) రు 2-0-0
నెట్లనైనా రు 0-12-0 చిన్న నైనా రు 0-8-0 చి. చార్జి రు 0-5-0.
మిథులమునందు వారకనివో క్రింద పోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాసుడు.
ఆంగ్లో ఇండియాను డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 185 జామ్యునీదు, బొంబాయి

నర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) గిరి
శుభముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
శుభములేదని భావించుచువారలకు మా 100 ఇంచు.
ఇది ప్రతి కుటుంబమునందును ఉండే
కలిసిన ముఖ్యమధ్యమ. అన్ని
యుగాని, కేరళా, బెంగాలు, బీహార్
ప్రదేశములందున్నది. ఎన్ని విధము
లైనను మందు శుభముగాను,
కేరళాకు మాత్రమే కాక ఎలల,
బీహార్, బామ, బెట్టి, మొదలగు
విషబతువుల కాటులకు సుపయో
గించును. కల పాకెట్ 1-8-0-8-0
పాకెట్ 0-8-0. 1 దబల్ పాకెట్
కల రు 1-0-0. పాకెట్ కేసు.
ఒకే పాకెట్ 2 పాకెట్లు కిచ్చియుకొనువారికి పాకెట్ ఇంచు
వర్తకులకు 100కి 25 మాపాయలు కిచ్చును నియోజుడును.
తిరువామా:— ధన లక్ష్యము 10 పెని,
16 వెంకటేశ్వరమ్మ, సిద్ధి, సాకారులేట పోస్ట్, మదరాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
కర్మముల నభ్యాసమును నిరంతరం కాత్రిచివర్చ
గ్రంథకర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, పి. కె
విశ్వనాథ శర్మగారి గ్రంథము. తెలుగు 0-10-0.
మీసేదరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

మలయు పందనము
(1951) ఈ గ్రంథమునకు తులనా
మూలక పుష్పములను వివరింప
జేయును. అభ్యుదయ లేదు. పితృకా
నిర్మాణ కళాకళాత్మకమైనది. అభ్యు
దయ నూ మలయుపందనము ఎంత
తెలుపు, వచ్చు అను మూలక విధము
గ గాన మలయుపందనమును చర్చి 1-8-0-0
కందరపురపురి, గాననగరి.

ప్రకటన

మహా మహాపాథ్యాయ కొక్కంటె వెంకటేశ్వర శిరి
విరచితములైన అమోఘములైన ఈ గ్రంథములు గలవు.
అంభరీ భాషాభిమాను లేకైన నవి గ్రంథముల నచ్చు నేలయిన కల
వెట్లెదలేని వెంకటేశ్వర శిరి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయ
మున జేసి గ్రంథముల విను మును నర్వవృశ్చికవిషసంజీవిని బడ
యగలరు. అందువలన భాషా నేరను జేయుటయును నిశ్చయము
నీతియందున్న వెంకటేశ్వర శిరిగారి కుటుంబమునకు సహాయ
ము జేయుటయును రెండు శుభకర్మములుగా గలవి గలవు.
1 శ్రీమతి మాధవమ్మ (నాటకము) 2 ఘటి
కాచలమహాత్మ్యము (ప్రబంధము) 3 అనామిలో
పాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 ఫల్యనారా
మరాపాయనము (ప్రబంధము).
ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొని కోరువారు
కింది తిరువామాకు వ్రాసికొనవలయును.
వెంకటేశ్వర శిరి గ్రంథములు
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, తంజు నెట్టిపేరి, మద్రాసు.
శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస
శ్రీరామకృష్ణులు. శ్రీరామకృష్ణులు. ప్రతిభా చా వివరిం
దగినది. శ్రద్ధా ప్రభులమాత్రము మిగిలియున్నది. కృష్ణపదము.
(ప్రతి 1-8-0-0, పాకెట్ 0-8-0-0,
శ్రీరామకృష్ణమందిరం, గొడుగులేట, మచిలీపట్నం, (1700)
హిందూ దేశమును దారిద్ర్యము గొరినుండే ముగ
లించెడు ప్రకటనము.
అయ్యో, మనదేశము వర్ణాశ్రమ సంబంధముల పుట్టలను
పుట్టుక లేక నూతనము చే భావమునున్నది. అందుచే మన
వర్ణాశ్రమలకు పోతానామము కలిగించుటయు మనదేశ స్వదేశ
కర్మ వాడుకయు బతుకలసి యున్నది. మనం వర్ణాశ్రమలను
విస్మయము రాకుండ యీ భాద్యపద శుద్ధ పదికి శోధనగాని
ఆ ప్రై అయిదారునయలలో గాని జీవాభిమానులకు విధి
కృతుని పాతీగ న్యజాతీయతను గైకొనవలెను.
ముప్పగ చినప్పిరాన
(1789) శ్రీరామకృష్ణ

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమోషధము

వెల న్యల్పము
తల నొప్పులకు
పేరు పొందినది.
గుణము లే కుండిన
మీ పైకము మీకు
జయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొఱకును.

అమృతాంజనము డి పో,
8, తంజు శెట్టి ఏథి, మదరాసు. 109, ప్రేరి కోట్ట, పోస్ట్, బొంబాయి.

బిల్లులు పరిష్కారములు.

కానవన గాని పాలనమున గాని కృతకములకు సంబంధము లేదు. అట్లు చేయింపు నట్లు సంభాషించుటకు కలుగకుండు నిమిత్తము చేయవలసిన స్వాతంత్ర్యము లగు కట్టుదిట్టముల నేనిచ్చెను. సరే స్వరాజ్యమును లంగీకరించుటకు సంకల్పమై యాచరవదుచున్నాడు. ఎట్టి కట్టుదిట్టములు స్వ సంరక్షణార్థ మేర్పడినను పారమార్థికముగాని భావోత్తేజము నును స్వస్వసంభాషణమును సందిగ్ధమున స్వాతంత్ర్యమున కడ్డు తగులుట యసంభావ్యము. అట్లు బిల్లులను సంతాపకరము, (గోర్ బిల్లు)ను కనమానకరము, పాపాజ్యమున కపాయకరముగా యభిప్రాయ మిది: అవశ్య మైనయెడల, అట్లును చేర్చి పార్లమెంటునుండి విడదీసి (క్రత్యేక రాష్ట్రముగా) నేర్పరచుటకు సమ్మతించెదను. కాని, యీ సమ్మతి యెంత మాత్రమునా నా జుద్ధపూర్వక మైతి కాదు. అట్లును నిమిత్తము సమ్మతిం చెద ను. అట్లును ప్రజల యెదురు ప్రతిఘటన ను సర్వము నుం ధూర్ణము గ నిపును వి తరింపక జాలము గాని సామర్థ్యము లగు నా క్షరముల కోక విషయము మాత్రము కష్టం జెప్పవలసివచ్చెను. తమ యిచ్చవచ్చినట్లు చేయుటకు కనకాళి మిచ్చెడి కానకాధికారముతో తామేదిధాన మంగీకరించినను, వివిధ పార్లమెంటులను కార్య నిర్వాహకాధ్యక్షులనులను తమ కట్టి యధికారము కలుగుటకు నకాళి ముందేరెదను.

గ్రేటు బ్రిటను వారి యభిప్రాయమునకే కాదు, మిత్రిమండలివారి యభిప్రాయమునను యుద్ధకాలముందలి తన దుష్ప్రవర్తనములను బిల్లులను తన స్థితిని పొందుచేసి కొన్నది. బనను, యాభ్యర్థనము నుగ్రహించి గ్రహించు నెడల, కేవల బిల్లులను మాత్రమే నిండాపాత్రము కాదు. తృప్తికరమునా నిరుత్సాహమునా నున్నను, స్వజనుల తీవ్రముగ నాక్షేపించుచున్నను, తమ తేజము నెడలను నాగర కత యెడలను తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించి ధర్మసంస్థాపకార్థ మెంతయు పోరాడిన యెరివ్ వీరుల కనుగుణ మైన స్వాతంత్ర్యము కలుగజేయుట నని ప్రార్థించుచున్నాడు. అది యెరుగదనియు, బిల్లులను స్వాతంత్ర్యము కలుగజేయుట నెడి ప్రార్థన వర్ధమైనను, నుపాధిపతి నెగర మత్సరకృతమునకే కాదే మంగీకరింపబడలేదు. సామ్రాజ్య మధ్యమందలి కలహములు ఆవశ్యక మైన పునర్విర్యాణ కార్యమున కంతరాయము లగుటయు ఇంగ్లీషు మాటాడు జాతులలో సామ్రాజ్యసహకారముల యభివృద్ధి కాటంకము లగుటయు సహించరాని విషయములు. ఏదో యుపాయము చూడవలెను. ప్రభుత్వమునా తమ తీర్మానించినను అది కష్టముగ నుండవలెను. కాలపారణము లేకుండ సమస్య సమగ్రముగ పరిష్కరింపబడవలెను. కాలపారణముతోను నిరర్థక పాదానుభవతోను బూటకపు పేర్కొనుటలతోను ఒక చల నిచ్చి మరియొక చల లాగికో నెడి యాపులతోను బిల్లులను విసిరి వేసారుచున్నది. బిల్లులలో మాకేమి తుల్యబడెనున్న ను అది యేమో స్పష్టముగను సర్వముగను తెలుతరలెను. దోమియును మామోయూ లీయబడు నెడల, అది బూటకపుగాక యాభ్యర్థనైన దోమియును మామోయూ యుగ నే యుండ నలెను. సాంఘాతిక పాలన విధాన మియ్యబడు నెడల, సెడరల్ పార్లమెంటు యొక్కయు వివిధ పార్లమెంటుయొక్కయు తేగ పార్లమెంటు యొక్కయు అధికారధర్మములు స్పష్టముగ ను వివరముగను నిర్వహించబడవలెను. తీవ్రమైన సాంఘాతిక విధానము స్వతేగ విశేషములందలి యాచరములను మితివాదులను తృప్తిపరుపగలదు. కాని, అది యిప్పుడు వివిధ ప్రజలచే నామోదించబడునా? చెప్పటకు సాధ్యమదను. అది ప్రభుధక్తి పూర్వకముగ సంగీకరింప బడి బిల్లులను సభ్యులయందు నిమిత్తము (ప్రభుధక్తి పూర్వకముగ) నే యమముల నెట్లుబడవచ్చును. అది నోతిగా నిరాకరింపబడవచ్చును, లేదా కొందఱుచే నాదరింపబడి కొందఱుచే నిరాకరింపబడవచ్చును. అదికొనని కార్యములు జరుగుట విశేషించి యెల్లప్పుడు అసాధారణము కాదు. సెడరల్ బిల్లు సంగీకరించుటకు అట్లునే ముందంజ వేయవచ్చును. అది నిరాకరింపబడినయెడల అసంభవ కర్తవ్యము? మనము మన విధిని నిర్వహించినవార మగుదుము. బిల్లులలోను దోమిని యెరులలోను యెల్లెడల ప్రేమిల్లులోనుగల మితివాదులు స్వాతంత్ర్యముగా పరిగణించిన విధానమును మన మిచ్చెద మన్నవార మగుదుము. నిరాకరణ ఫలమును వివిధ ప్రజలే యనుభవించెదరు. నిరాకరింపబడు నెడల, కర్తవ్యముమీ? బిల్లులను కొ

వెన్నెలకంటి జన్మయకవి.

దేవకీనందన కళకము.

మనకన్నము తేవకీనందన కళక వెన్నెలకంటి వ్యాప్తికవి కానియచున్నది. “కృష్ణ తేవకీనందనా!” అని మకుట మున్నది. సరిగ నూరు వద్యము అన్నది. కళకాంత యన నీవద్య మున్నది.

క. ఈకృష్ణ కళక మెప్పుడు.
వైకొని విన్నట్టివారు వ్రాసిన వారల్.
చేకొని పఠించు వారలు.
శ్రీకృష్ణుని కలుగ గలిగి చెలగుడు రెండు.

దీనిని వ్రాసి వెళ్ళుకొ యీజులకు వెలియదు. కొందఱు తిక్కన సోమయాజి కృతమందురు. కొందఱు మాద్రా పక్షము దీనిని ‘పానకాలరాజు విరచిత’మని ముద్రించి. తిక్కన సోమయాజి కృష్ణకళక ముందు రచించె ననియు నందు “అయ్యో కళకను పుత్రులై విదురులై” యను వద్యమున్న దనియు నొకానొకడు వ్రాసినట్లు కవుల చరిత్రము నుడువుచున్నది. అం దీవద్యములకుమా మూలమున్నది. ఈ వద్యము తిక్కనది కాదనియు నముద్రితగంధ వింతామణిలో (ప్రత్యుత్తర మియ్యబడుటయేగాక యిది తేవకీనందన కళకముతోని దనిపాడ వ్రాసి యోగ్యులనును జరకాలము క్రిందటనే ఖండించి యున్నాడు. “కళకేలింది మాకేక్కి ద్రావణి కోకల్ మెచ్చి యిచ్చింది దబ్బర” యిత్యాది (పసిద్ధ వద్యము లిందలి నీ! ఈ కళకము నందలి వద్యములు రామదాసుచరిత్ర మను వ్రాసిన కార్యమునందు గానియచున్నవి. కాని ఆ కార్యము వ్రాసిన వెళ్ళుకొ తెలియదు. ఈ కళకమునందలి వద్యములే యిప్పుడీయమునం దుదాహరింపబడినవి. ఇందలి కిరీట వద్యము దేశ్యకవిత్వమున విశ్రాంతి మదాహరణముగ నిచ్చి నాడు-అవద్యమిది.

య. “చతురంభాధికరీత భూమలకు రాజానే కోటిరం.
జీవ మాణిక్య విరాజమానవరాడీపుడు ధర్మార్థముం.
దతికావణ్యముచేత మక్కువతి కొల్పానింపడే నీరుగా.
శ్రీకృష్ణ కార్యముగల్గు నంతకును కృష్ణ తేవకీ నందనా!”
అప్పుకవి (క. 17-వ కతాబ్దమునా దని మనకు కృష్ణముగక తెలియను. కావున నీకళక మరని నాటికే ప్రసిద్ధమై, లాక్షణికముగ నెంచుచున్నట్లు తెలియచున్నది. (క. 15-వ కతాబ్దములో తేవరాజుని “కరుణాకటాక్ష వీక్షణుడు గాంచి”న వెన్నెలకంటి సిద్ధన్నగారు కను జన్మయ్యయొకడుండెను. అతడొక తేవకీనందన కళకమును వ్రాసి నట్లు పేరుమరాజు జక్కన తన విక్రమార్క చరిత్రములో నీ విధముగక విప్పియున్నాడు.

నీ విమలకర్తవ్యమున వేదకావ్యపురాణ
వాక్యార్థసరణి కన్న వెల్లె
వరమప్పద్యంబైన పద్యకేంబున
తేవకీరసయు విభేయజేసె
రసికత్వమున తేవరాజుమహారాజు
కరుణాకటాక్షవీక్షణుడు గాంచె
కర్ణాటకకుమ్మ కలయగ మెచ్చుంగ
గణకవిత్వాప్రాధి ఘనక కల్ప
గురులదోషించె సక్తివీర్యులమించె
బ్రజలదాలించె భాగ్యసంపదసొంచె
వారిక మనిమిథ్యులకేరత్నాకరంద్ర
చంద్రికైయొప్పు సిద్ధయెన్ను మంత్రీ!

ఇందుక విప్పినట్లు ‘వద్యకళమే’ ఈ తేవకీనందన కళక కనునం దున్నది. ఇతర దేవునికంటె రమారమి 200 యేండ్లు పూర్వము. కావట్టి మన కిరీటాధారములు దీక్షి కృతిరీతము లైనవి వీరభవనము నీ జన్మమంత్రీయే యీ తేవకీనందన కళకకర్త యనుకొనుట కశ్యంతర ముండగూడ దని తోచుచున్నది.

ఈ జన్మయ్యగారు పేరు తాతగారి పేరే సిద్ధన్న.

త్రాసనము తృకారమే మహిమంబుదనలెను. ప్రజలు నాని పోలినిధ్యపద్ధతిగా పరిగ్రహించు వర్ణంతయు నియోజనమునకు బడులు నియాయక మనబలించుబడవలెను. ఇండియాలోను వెల్లెక్రాఫ్ కాలనీలలోను గల మాదిరి కవులనులకు రాజుగారు తమ తృలినిధి మూలముగా తమ యిచ్చవచ్చిన వారిని నియమించుచున్నాడు. - అని దేవకీరేఖగారు వెల్లెటిరేఖ నెంచుచి పత్రికలో వ్రాసి నాడు.

ఈ రెండవ సిద్ధన్నయే విక్రమార్కచరిత్ర కృతివతి. ఈతన నందలకే జన్మయే సిద్ధమంత్రీయని కవి చెప్పినాడు. ఈ రెండవ సిద్ధమంత్రీ తేవరాజుని మంత్రీయగు చామరుడుచే చామరవృత్తాధికము లందినట్లు విక్రమార్క చరిత్రము నుడువుచున్నది.

చామరుడు కర్ణాటకభాషలో బ్రభులింగలీలలు వ్రాసిన కవి. అవి యాతర దేశము తెలుగులలోనికి భాషాంతరీకరింప జేసెను. ఈ చామరుడు వల్లభమంత్రీమహారాజు. పిడుకర్తివారికి దోకకట్టగ్రహరమును తిరిగి ఇప్పించిన దీ మంత్రీయే!

విక్రమార్కచరిత్రములోని వద్యంతములలోక జెప్పిన యీ కింది వద్యములను విష్ణుపురాణమును వెలిగించిన వెన్నెలకంటి నూరన్న తాతలై రెండవ సిద్ధన్నకుం చెవతంద్రీయని తేలుచున్నది.

ఈ వెన్నెలకంటి నూరన్ను వివేకగుణాధ్యుడు వేదకావ్య సంకల్పము రెడ్డివేమనరసాలకుచేత మహాగ్రహరగొన్న కవీంద్రమండలం దెవంతక తేజుడు వెల్లెతంద్రీగా సమృద్ధిగన్న సిద్ధనకు సంతకదానక భాషానోడికె.

అనగా తేవకీనందన కళకము వ్రాసిన జన్మయ్యయు, విష్ణుపురాణము వెలిగించిన నూరన్న తాతయు, సోదరులని తోచుచున్నది. “సత్సబ్బుభము లాసంగిన వెన్నెలకంటి వారిలోక” అను విష్ణుపురాణ వాక్యమునాడ వెన్నెలకంటి వారిది కవిత్వ సంద్రవాదముగల మటుంబ యని మనకు, తెలియచునే యున్నది.

వెన్నెలకంటి జన్మయ్య ఆక ప్రబం నూరన్న వాడు. హరితగోత్రజాడు. ఇతనితాత నూరనసోమయాజి. అతడెద్దన పూడి రాజేంద్రబోడు చే నగ్రహరములు, కనకదండాంబోలి కాచ్చర చామర ప్రముఖ రాజవిన్నాముల నందినవాడు. సర్వతోముఖ మను యజ్ఞమును దీనినవాడు. అన్న వాత. శైవాచారపాఠశాలకు. జన్మయ్యకవికంటే సిద్ధమంత్రీ (మరికావ్యముల నెడిగిన వాడు. పురాణకార్యసాటకముల బోషించిన వాడు. క్రతువుల జేయించినవాడు. ఇతడు నన్నయగంధ వాణుండను రాజునకు మంత్రి. ఇతనికిల్ల నూరమాంబిక. ఈమె పేరునన్న వాన్యడను కవికి సోదరి. జన్మయ్యకవి సోదరుడు మంత్రి భాస్కరుడు. జన్మయ్యకవి మహాదాత. ఈరీతిభార్య అత్తమాంబ మహావతిరీత. ఈరీతిగారులు సిద్ధన్న, భేరపుడు. ఈ సిద్ధన్నయే విక్రమార్కచరిత్ర కృతివతి. ఈసిద్ధన్న కూడ కవి. ఈసిద్ధన్నగారు తిప్పన్న తాతలు. కంఠము, కొడుకులు, మనములు కూడ వేదాచార సంకల్పమై క్రతువు లానగ్నము నొక క్రక్క, మంత్రిలై రాజ్యాంగముల నుడువుచు నొక చక్క, కవిత్వక్రిని విదువక కార్యములు వ్రాయుచు నొక డిట్లు నీ వెన్నెలకంటివా రాంధ్ర ప్రాహ్మణ మటుంబము లలో సభికిరీని సంపాదించుకొని యాచరములం జూర గొనిరి. వీరి వివరము లింకను వెలియగోరు వారు చక్కని వైదుమ్యము గల జక్కనవ్రాసిన వద్యములు విక్రమార్క చరిత్ర కృత్యాదిని జదివి ధన్యులగుదురు గా! ఈకవి 15-వ కతాబ్దమునాడ నున్నట్లు.

తేవకీనందన కళకము లాక్షణిక లంగీకరించిన దయ్యు నిందుకొన్ని వ్యాకరణ విద్యములు లేకపోలేదు. “మాడీమాడని నుడే నేయ్యలు, మనవాలకింపు,” ఇత్యాది ప్రయోగముల నేకములున్నవి. దీనికి విమృట పోరన్న రచించినట్లు కన్నదుచున్న నారాయణ కళకమునందు దీనితో సంపూర్ణముగక బోల్పదగిన వద్యము అన్నది. ఇందలి 16 వో నారాయణ కళకమునందలి 48-వ వద్యమును, 18 వో 53-వ వద్యమును పోల్చి చూచుకొనుడు. ఈ కళకమునందలి 1, 82, మొదలగు వద్యములు సంస్కృత శ్లోకభావముల కనుసరములు. 72-వ వద్యము గుమతికళకము నందలి వద్యమున కనుకరణము. శైలి మంచిది. భక్తిరసప్రపూరితము. అన్నియు కృతములు. కృష్ణ చర్యలే పోయినాముగ నుద్ఘాటించబడినవి. కొన్ని వద్యములు మధ్య లోలుతుచుండును. వ్యాససంగ్రహపేక్షచే నిట్లు ముగించుచున్నాడు. తెలివొకవద్యమును మాపుచున్నాడు.

య. విరటుంగొల్పినవాడుకొక్కడే లంబుధ్యసాధులక గూర్చి
సం. గరభామికో ఘనమైరి వీరతరులక గారిండుచుకో
దుంబి యింద్రులకొసగిజారాజు తేవకీయు కుదికో దాని
కృపంబాయడే! సరిపోడి భువింద్రీమానభృతి కృష్ణతేవకీ
నందనా! 50

వంగూరి నుబ్బారావు,
పితాపురము, ఆంధ్రకళాధిక మహామండలి

పంజాబు గందరగోళము.

ఇందెమ్మిటి బిల్లు.

మదరాసు పౌరుల ఆక్షేపణ పథ.

పంజాబు రాష్ట్రమున జరిగిన గందరగోళముల సంబంధమున ఇందెమ్మిటి బిల్లుకు సామాన్యకానన సభయందు ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టినట్లు. ఈ చట్టమును ఆక్షేపించుచు మదరాసు రాష్ట్రము కాంగ్రెసు కమిటీవారును, మహాజన సభవారును, మహాజన సభాభవనమున నిన్న సాయంత్రమును సమీక్షించిరి. ఇటువంటి సభ్యులు సభ సలంకరించిరి. రా. బి. టి. రంగాచార్యులు గారు సభ కార్యక్రమమును వివరించిరి. పంజాబులో కేటలను విధించిన ప్రభుత్వోద్యోగులపైన చేయుట చర్యల జరుపబడునట్లు నిశ్చయించుట కీ చట్టమును దొరతనము వారు ప్రతిపాదించి దలచిరి.

అధ్యక్షులు.

ఈ చట్టముయొక్క స్వభావముగాని వివరములుగాని మనకు పూర్తి తెలియదులేదు. పయోనిరుక్తికే తెలిపిన విషయములు మాత్రమే మనకు తెలియును. యుద్ధవిషయములను గూర్చి మాత్రమే దొరతనము వారి చట్టమును ప్రవేశపెట్టెదమన్న ఎడమ, మనము ఆక్షేపించి వలసిన ప్రయత్నము చేయవలయు. యుద్ధ సందర్భమున ఉద్యోగులను లాసర్వీస కార్యములను గూర్చి వారిపై నెవరైనా చర్యజరుపకుండ నాయుద్యోగులను కాపాడుట సమచిత్తముగాని పంజాబు రాష్ట్రమున జరిగిన గందరగోళమును గూర్చి వనిచేసిన నైవికాధికారి యొక్క మాటలను వేరయిన చర్య జరుపకుండ చేయుట కీ చట్టము ను ప్రతిపాదించినందువల్ల మన మీ చట్టమును తీరముగా ఆక్షేపించుట విధి. ఈ చట్టమును మనకుందగమును ఆక్షేపించుచున్నాము.

(1) పంజాబు రాష్ట్రమునందు గల్గిన గందరగోళమును విచారించుటకు హిందూజాత రాజ్యాంగమంత్రి ఒక విచారణ సంఘమును నెలకొల్పింపట వాదనము చేసిరి.

ఉద్యోగు లాసర్వీస కార్యములను వారికి లొందరకలుగకుండ దొరతనమువారు కాపాడ బూనుటకు కఠినమోమనము తెలియజేసినది. ఉద్యోగులు సభ్యులుగానే ఆ కార్యములను చేసినను నయ్యక యందుటలనునే ఈ చట్టమును సంపాదించి దలచియుండును. విచారణయందు ప్రభుత్వములచేత ఆక్షేపించి బడచుచున్న సంకీర్ణములనునే ఈ చట్టము ప్రతిపాదించి దలచియుండును. యూహించుకొనిన వచ్చుచున్నది.

(2) ప్రస్తుతము ఈ చట్టము విషయమై మనకు పూర్తిగా తెలియలేదు. పయోనిరుక్తికే చేసిన మూడవ శిష్యమైన వో ప్రభుత్వమువారు ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట గొప్ప పొరబాటు. ఇందువలన ప్రజలలో ఆసంతృప్తి జరించుట విధిగాన ఇట్టి చట్టము నీరసమును తీరముగా ఆక్షేపించుట మనకు, విధ్యుక్తకర్తవ్యము. నైవికానన పరిపాలనమును గూర్చి పంజాబు రాష్ట్రములోని యుద్యోగులలో పెరినైనను నాద నివారణ చర్య జరుపజడలేదు. అట్టి ఆలోచనగూడ జరుగలేదు. కావున ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు ఆసరముగానరాదు. ప్రస్తుతము ఈ చట్టమును విరమించినందువలన ప్రభుత్వమువారికి నష్టమేమిటియును లేదు. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను నమ్మి చట్టమును ప్రకటించలే నని అధ్యక్షులు నుడిచిరి.

జి. ఎన్. అరండేలుగారు.

ఇప్పటివఱకును కయోనిరుక్తికే ఇచ్చిన వార్తలపై నాధారపడియుంటిమి. పయోనిరుక్తికేయే యీ విషయమును ప్రచురించుటలన, ఈ విషయమునందు కొంత కఠినము కలదని నమ్మవలసి యున్నది. కల్లిగిటిబోర్డు మెంబరులు చాలమంది ఈ సభయందు గలరు. వారైనను ఈ విషయ మసర్వమును నడువలేదు. లాదు ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటలన, ప్రభుత్వమువారి భావము సమంజసమని తెల్పి యిచ్చుచున్నది. హిందూజాత రాజ్యాంగమంత్రి చేసిన వాదనములకును ప్రజలయొక్క భావములకును గూడ వారు సరికునేలేదని తెలుచున్నది. ఇట్టి సమయమున హిందూజాత రాజ్యాంగ మంత్రి ఏమైనదలచిన విచారణసంఘము వారియొక్క విచారణలను గూర్చి ప్రజలకు తెలిపిని ఆపోనాలను జరిపవలెననిపించెను. హిందూజాత రాజ్యాంగమంత్రిని మనము విశేషముగా నమ్మియున్నాము. మరియు విచారణసంఘము శేర్షరచ విషయమున సర్వధికముగా నమ్మియున్నాము. ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట వలన

చాల ముప్పువాటిల్లును. విచారణసంఘమువారి తీర్మానములను విశ్వసించు చేయుటకు గాను హిందూజాత ప్రభుత్వము వారి చట్టమును ప్రవేశపెట్టుచున్నార. ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టిన ఎడమ విచారణ సంఘమువారు తమ విచారణను తీర్పుముగా ముగించవలసి యుండదు. ఇది సరియైన పనికాదు. భారత జాతీయంలోని రాజకీయ వాతావరణము కాంతిముగ నుండలేనని ఇందెమ్మిటి బిల్లు కోరెను. ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టిన ఎడమ జాతీయం దంటును చాల నాందోళనము కలుగును గాన నే నీ తీర్మానముల ను ప్రతిపాదించి గోరుచున్నాను.

(1) పంజాబు రాష్ట్రమున నెలకొల్పించిన నైవికాస్వామిసాధనోద్యోగులు జరిపిన కార్యములను ఆసంబంధమున నితర ప్రభుత్వోద్యోగులు చేసిన కార్యములను గూర్చి విచారణ జరుపుటకు హిందూజాత రాజ్యాంగ మంత్రి ఏమైనదలచిన విచారణ సంఘము వారిచేతను సమయమున వారి విచారణ పూర్తిగాకముండే యట్టి చట్టము నాయుద్యోగులను కాపాడుటకు ప్రతిపాదించుట సమచిత్తము గానని యీ సభవారు ప్రతిపాదించుచున్నార.

(2) ఈ చట్టమును ఇల్లితనమున ఆమోదించిన ఎడమ విచారణ సంఘము వారిని నియోజితులు విధిలమనియు, స్వామియు జరుగ నేరదనియు భారతీయమున గాధుగులు ఆసంతృప్తి జరించుననియు, ప్రభుత్వమువారికి కఠినముకలుగుననియు ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. అనుభూతికములను అరండేలుగారు ప్రతిపాదించిరి.

టి. ఎ. వెంకట రామయ్యగారు అనువదించిరి. టి. ఎ. వెంకట టి. ప్రకాశము, ఎన్. వెంకటాచలము (శ్రేష్ఠిగారు) బలపరిచిరి. ఈ తీర్మానము లంగీకరింపబడినది.

నైవికాస్వామి హిందూజాత రాజ్యాంగమంత్రికిని, భారత ప్రభుత్వము వారికిని, కాంగ్రెసు కార్యదర్శులకు, అంగ్లజాతీయులకును ఇతర భారత రాజకీయాలకును సంబంధములను ఆధ్యక్షులు తెలియజేయవలసినదని నీ. రాజగోపాలాచార్యులు గారు ఉపసాదించిరి. టి. వి. గోపాలస్వామి మొదటియారుగారు అనువదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

రైలుబండి ప్రమాదము.

ఒక ప్రయాణికుడు తెలిపిన వివరములు.

సోమవారమునాడు బాటు వైబ్రేటర్ నకును భక్తమునై న రైలుబండిలో ప్రయాణముచేయుచున్న ప్రయాణికు ఒకరు మంగళవారమునాడు మధ్యాహ్నము రాజ్మంది నుండి లాహోరుకు వచ్చెను. అతడెప్పుడు పోయిన నిరసాయముగా రామలిగెను. అపాయము కలిగి నప్పుడు చాలచీకటిగా నుండెను. రైలువారుజానున జరిగినది. చాలమంది ప్రయాణికులు నిద్రించుచుండిరి. సెలవుమీద రాజ్మందికి వెళ్లుచున్న నైవికము చాలమంది బండిలోనుండి వారిలో చాలమంది నాకు తెలిసి. బండి చాలవడిగా నడుచుచుండెను. ఇంజను పట్టుల నుండి లోలినది గాని తిరగబడలేదు. మొదటిబండిగూడ నిలచియు యుండెను. రెండవబండి ప్రక్కకు వడిపోయెను. కాని దానిలోని వారందరను తీర్చియింపిరి. కల్లులు బాక్సులు గూడ బండి రెండుబండ్లమధ్యబడి పూర్తిగా నొక్కకొని యునది. బాక్సుల గూడలు బ్రతుక గలిగి తెలియదు. ఆయనకు చాలమబ్బులు గాయములు బలముగా కలిగినవి. అతడెట్లు బండిలోనుండి బయటపడెనో ఎవరికిని తెలియదు. అతడు స్వతీతప్పి వడియుండగనే యితరులు చూడగలిగిరి. అతని అనుచరుడుగూడనట్లే తీరముగా తీర్చియింపిరి. తక్కిన బండ్లన్నియు సులభముననే నొకటికడకు. వాని అన్నిటివైనను బలమగు బాగుబండికడకుగాన నాబండ్లలో చిక్కకొనిన వారిని తెలికితీయుట చాలదుర్లభమైనది. బండ్లవలన 10 అడుగుల ఎత్తు వడినది. ఆలోచన చిక్కకొనిన వారి అర్ధవారములు మృత్యు విచారములైనవి బండ్లలో నీవలలన్నియును ఆరి పోయినవి. గాయములు తగిలినవారును మృతిచెందినవారును బండ్లలో నెక్కుకొనిపోయిరి. ఎటులోబాగరగా వారిని బయటకు తీసి వీలైన ఉపచర్య చేసితిమి. ఉపయము 3 గంటలకు వైద్యవహాయుల బండికచ్చినది. ఆపొంతియు నిష్టవారమ్యము. చుట్టుకట్ల గామములైనవేలే. చిట్టితెగవచ్చు బండ్లు చెక్కచెడలేదు. కాన ప్రమాదము కలిగినవిషయము ముంబండ్లలోని వారికి కొంత సంతోషమును తెలియజేలేను. కొందరి సామానాలన్నియును పోయినవి ప్రయాణికుడు చెప్పెనని మిటరి గెట్టు పత్రికయందు ప్రకటించబడినది

కళావంతుల విద్యాసంఘము గుంటూరు.

(వ. సూర్యనారాయణరావుగారు బి.వి. ఎల్)

ఈ సంఘమువారు, మానసియులగు కొంద కెంకట స్వామి పంతులుగారి ఆగ్రహ 17-వ తేదీ ఇచ్చిన నిజానన కఠికోళా "నాగరి యానామలవల్ల కరకరములనుండి మానాతి శ్రీరా కృష్ణదాస్వక్తి దానురాంధ్రయ, భారతజాతీయ గౌరవము కళావంతులయొద్దకు తీర్చివారికాము అట్టి ఈనామలను తేలికగామార్చి వీరు జేవాలయములకు బలవంతముగా నాట్యముచేయవలెనట్లు ప్రభుత్వమువారికి నచ్చుచెప్పుదని కోరుచున్నాడు. కృష్ణదాస్వక్తికి, ఈ నాట్యం నాటికిని సంబంధము! మొదటిమాత్రాని రెండవదానిని జరుపుకొనరాదదా! ఈ నాట్యం శ్రీరా కృష్ణదాస్వక్తిలో నుండవలసినది యెవ్వరు నిర్బంధించలేదు సరిగా. నీతి ప్రకర్తనముల శ్రీరా మొదలైనవారి భూతుల ఆధిక్యము. సామ్యకృతములో వీరి "వెస్టర్లెడ్లు" అని పిలిచెదరు. ఇటీవల, వీరుకోవలసినకాంగ్రెసులయు, బ్రాహ్మణులలోనే తప్ప, యితరసంకర్మములేక చట్టాంగిముఖము చేయించుకొని, జంధవారతి మొదలైన కృత్యాలు చేయవలసినదని ఆచారమువల్ల చాలమంది చెప్పుచును. దివ్యస్థలములలో ఏకాంగులని బ్రాహ్మణమువల్లము, వారు తిరిగివచ్చునవల వలెనుకొనిన తమవారి వీ కోవలలో 20 సంవత్సరముల నున్నకొనిన తమవారి వీ కోవలలో 20 సంవత్సరముల నైవాటిక జేకాంగ్రెసులకు కట్టుకొనుచుండినట్లును, వారి సంతానము మంచి కలితసంతానముగనే భావించబడి కోవల నాకరివృత్తినే తమ జీవనాధారముగా చేసికొనుచుండినట్లును, ప్రతితి కలదు.

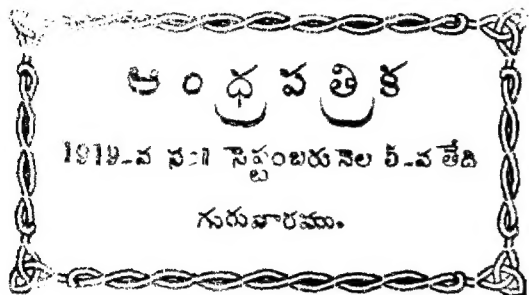
స్వామివారి యెరుకు స్వర్గ సీతాభిషేకములకు జరుగగలంబులకు, పూర్వపుజయించాము ఈనామల నిచ్చియుండగా, వీరిని శేరిలింగంపల్లి కళాపురికి, ఈ నాగరిని తుదముట్టింప వలసినదని కోరుట మిక్కిలి సామాన్యము. ఈ జేకాంగ్రెసులను సంస్కరించి తక్కిన వర్ణములవారికెనే వీరిని వివాహములు జరపి వీరిని నీతిమార్గమైన ద్రవ్యముగా చేయుట మన యందల విధి. వారి మనజేవాలయములలో నివ్వటికిని అక్కడక్కడ కొంచెము కొనయూపిరి తోడున్న యీ స్వర్గ గీత వాయిద్యాభినయకళను, సంగీతమున నీటిలో నూడి యుండునట్లు చేయుట మాడ మనవిధియే. ఆది సంగీతము, వివాహితమున నీ కోవలలో నేతము చేయవలెను? అట్లు చేసినయెడల వీరికి ఇహమందును పరమందును సౌఖ్యము కలుగును. ఇట్లు జేకాంగ్రెసులు జర్మినితములు కావచ్చును. అయినను, వీరి కోమలైలును కన్యాగ్రామమున నిడుచుటకు ఆలవాటుచేసి, వారిచేతనే యీ సవిధి వార్యములకు జరుగవలెను కాని వీరికి అధ్యులకలగ జేయుట యెట్టి వ్యామనము? వివాహితలైన శ్రీరా, బహిరంగముగా వీరులెంతటి తిరుగుచు స్వర్గమును సమస్తము, వారి స్వగౌరవమునకు ధింకము జేరా యని కొంద రడుగవచ్చును. ఈ విషయములో కొన్ని మార్పులు చేసి, భక్త్యర్తలు, వీరిని కోవలలోనే ఆనునట్లు చేయవచ్చును. సామ్యకృతములలో నతనే మనజేకములో మాడ, నాట్యమును జీవోపాధిక పెట్టుకొనుటలో తప్పేమి? భార్యాభర్తల కలిసి, తమవీలలలో మేళముల నేల యేర్పాటుచేసికొన మాడవలె! ఈ కాలములో జీవము జరుగుట కెంతయో కష్టమగుచున్నపుడు సారవంతమైన మాస్యములను అనుభవించుచు నున్నక సమయములలో నైవస నీ కవిత్రిమైన వృత్తి ఆకలంబించుటకు బంతులుకలి, స్వర్గమున భరతివిద్యలకు అభ్యసించుటకు వెనుకొనిన వారు చాలమంది యుండునుగదా! వచ్చురము కాకే యీనామల సమభవించుచున్నవారు సరిగా తమ విద్యుక్త కార్యములను నెరవేర్చుకొనెద రనియు ఈ నిజాననాని విద్విజులకు వలయు రనియు నమ్మియున్నాను. క్రితముగా తమకార్యములకు నెరవేర్చుటకే నిర్బంధించువలె, వీరిని తొలగించి, కర్తమేళముల నెర్పవలెననిగాని, వీరికి శేరిలింగంపల్లి సర్వములకు కలలోని వాడు.

రైలుగట్టును బాటుచేయుట... ఎన్. ఆర్. వై. లో జరగల ప్రాథమిక మేజేజన కలకత్తలోని కిడ్లకత్తూరునుండి యెట్లు తెలియజేయుచున్నార:— రామెంకు, భువనంద్రమునైవసలయధ్యుల కొట్టుకొనిపోయిన రైలుగట్టును బాటుచేసి 2 వ తేదీ సాయంత్రము 2 - 15 నిమిషములందుండి బండ్లు మాయములగు నడుచుచున్నది.

కావలయును.

ఆంధ్రవత్రికను బ్రతికొల్పగా ముఖ్యకట్టలును నుండియు, బిల్లు ముఖ్యస్థానముల నుండియు, ఇతరములనుండియు, పునరుద్ధరించుచు, వాస్తవముగా ప్రాయశః సమర్థులను, కలుగు బడిగల లేఖనములను కావలయును. లేఖనముగా నుండకలదిన వారము, ఇతరములలో నున్నవారము, మాకు ప్రాయశః సమర్థులను. ఆయా ప్రశ్నలనుబట్టి ప్రజల కష్టములనుబట్టి దొరకనమునకును, కష్టములకును తెలిపి, సంఘమును సేవింపదలచుకొన్న వారికిది అమూల్యమైన యాదేశము మొదలగును.

ఆంధ్రవత్రికాధిపతి.

సామ్రాజ్యసభ.

కన్న గూడిన సామ్రాజ్యకాననసభయందు శ్రీమద్మహర్షి ప్రభువుచేసిన ప్రారంభప్రసంగము ప్రజలయందు విశ్వాసమును గలిగించునరదు. ప్రసంగములందును సభికారాధిప్తాయ సమర్థనమును ప్రజాధిప్తాయులను సూచించుచున్నది. ఆయిరను వైఖరిగాను బిగిసిన మహారాజుగారు చేసిన సేవకు మున్నుప్రభు ప్రభువు కృతజ్ఞతను దెలుపుట యుక్తముగ నున్నది. సర్వ కంకరం నాయరు రాజనామాకు గౌరవములు కంకరం నాయరుగారికి కాకను దేశమునకు గౌరవకారణములు. ఆ గౌరవకారణములు కేవలము సభ్యుల సహాయమునకు సంబంధించినవి గావు. ప్రభుత్వ మవలంబించిన రాజ్యసీతికి సంబంధించినవి గాన వానిని వివరించుట యుక్తమై యుండును. అందరకు తెలిసిన విషయములను గోచ్యముగ నుంచుటయందును ప్రయోజనము లేదు. తురుష్క సహస్యను నిర్ణయించుటయందు "హైందవమహమ్మదీయుల భావములను నేను దెలుపుటకు బ్రయత్నించితి" నని రాజప్రతినిధి తెలిపిన భావము మహమ్మదీయ సాదరులకు సంతృప్తిని గలుగజేయు గలదు. సంకల్పపరిణామమును మాత్రము చూడవలసియున్నది.

రాజ్యాంగసీతి

వివాదకరమైన రాజ్యాంగసీతి చర్చను మున్ను ప్రభువు వదలుట యుక్తముగ నుండియుండును. గౌరవనీయసభ్యులందు కొందరు కాలటచటము కాననమైన, దేశమునందపారమైన యాందోళనము బయలుదేరునని బెదరించినయియును, బెదరింపులకు భయపడి యవసరమైన ధర్మమార్గము నే ప్రభుత్వమును విడువవలదనియును, తదనుగుణముగ దేశమునందు దుష్కార్యములు ప్రబలినవనియును, దుష్కార్యముల నాపుటకై రాష్ట్రాధికారుల కధికార మొసంగబడినదనియును, దుష్కార్యముల నాపినతరువాతను వానిని తృణీకరించుట సులభ మనియును, కఠినాచరణమునకు తాము వగచుచున్నామనియును, ఇపుడు రాష్ట్రాధికారి మార్గమును జూపుచున్నాడనియును రాజప్రతినిధి తెలియజేసెను. రాజప్రతినిధి నిర్ధారణము లన్నియును సభికారవృత్తితోజేసిన నిర్ధారణములు. ప్రజాధిప్తాయముల నెరిగిన శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు బెనర్జిగారువంటి నాయకులు కాలటచటమువలన దేశమునకు గలుగనున్న యవస్థము

లను నచ్చజెప్పిరి. కాని ప్రభుత్వమును బెదరింపలేదు. ప్రజానాయకుల నిరీక్షణము సోయైనదియును ప్రభుత్వనిరీక్షణము సరియైనదియును దేశచరిత్రము సాక్ష్యము నిచ్చుచున్నది. అధికారవర్గము ప్రజాధిప్తాయములను పాటించిన, దేశమున కీ ముఖ్యములు గలిగియుండవు. అధికారులు దేశకాంతియందు ప్రజలకు నాయకులకు శాధ్యత లేనటులును సభికారులకే శాధ్యతయంతయును నున్నటులును జూటట పరిపాటియైనది. అధికారుల కఠినదండనల వలనను ప్రజల దుష్కార్యములవలనను కష్టపడినది ప్రజలుగాని అధికారులుగారు. వంజాబు కష్టసీతియందు ప్రజలకు సహాయమును జేయుటకు ప్రజలు పాటుపడుచున్నారని అధికారులు పాటుపడుట లేదు. హరికషణులూ రాంభుజదత్తు మొదలగు దేశభక్తుల కఠినశిక్షను తగ్గించుకుంటు విచిత్రముగాని తగ్గించుట గొప్పగాదు. సింహప్రభువు సయితము హిందూదేశ ప్రభుత్వము తొందరపడినదని యంగీకరించెను. దుష్కార్యములను జేసినవారిని గురించి గాంధీ మహాత్ముని యభిప్రాయములను ప్రమాణముగ నైకొనిన రాజప్రతినిధి కాలటము కాననమును గురించియును గాంధీ మహాత్ముని సత్యాగ్రహమును ప్రమాణముగ నైకొనుట సముచితము. సర్ మాక్లాగనుగారిని నారంభదశయందే వంజాబు పాలకునిగ నియమించియుండిన నీ దుర్దశ సంభవించియుండదు.

విచారణోపసంఘము

ప్రజలు చిరకాలము నిరీక్షించుచున్న విచారణోపసంఘనిర్మాణమును సమావేశకాలమును రాజప్రతినిధి తెలిపి ప్రజలసంతోషములను జాబగలిగెను. సభాధ్యక్షుడు హంటు ప్రభువు. వీరు సాట్లాండునందు సాలిసిటరు జనరలు పని జేసిరి. 1. న్యాయమూర్తులు, రాజును, 2. కా.రైను, 3. సర్ జాజ్ బారో, 4. సర్ చిమ్మనలూలు సీతల్వాడు, 5. మహాబాబా సుల్తాను అహమదుగార్ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. విచారణోపసంఘమునందొక హిందువుని నొక మహమ్మదీయుని సభ్యులను గ నియమించుట సంతృప్తికరము. బొంబయియందు మార్షలు లాక్రిండను నేరములను విచారించుచున్న సీతల్వాడుగారిని గాకను మఱొకరిని నియమించుట యుక్తముగ నుండును. సుల్తాను అహమదుగార్ ముత్రిసభయందు సభ్యులుగ నున్నారు. వీరి నిర్వచనము మహమ్మదీయుల కంత సంతృప్తికరముగ నుండునో తెలియదు. విచారణ సామాన్యముగ బహిరంగముగ జరుగు ననియును సభాధ్యక్షు డవసరమని తలచినపుడు రహస్యముగ జరుగవచ్చు ననియును రాజప్రతినిధి తెలిపెను. విచారణయందు రహస్యమేల గావలయునో తెలియకున్నది. ఉపసంఘపు భార మత్యధికము అందరును నెరిగియున్నారు. "అవసరముగ గాని బుద్ధిపూర్వకముగ గాని మంటనుబట్టి చెడివిషయములను ప్రజలుదీనియందారోపించుకుండవలయు"నని రాజప్రతినిధి తెలిపిన భావమును సమగ్రముగ గ్రహించుట కవకాశము లేకున్నది. ప్రజలు రాజప్రతినిధి సమదేశములను నవలంబించుదురని నమ్మవలసియున్నది.

ఇండెమ్మిటి బిల్లు

పాయనియరు వత్రిక నూదించిన ఇండెమ్మిటి బిల్లును సాధ్యమైనంతవరకూ జేయుట యవసరమని రాజప్రతినిధి తెలిపెను. "ఆకర్మలమునందు సమయోచితముగ నుద్యోగములు శాంతిస్థాపనమునకై నిర్వహించిన దుర్భరమును కృతజ్ఞతారహితమును నైన వ్యవహారక్రమమును సమర్థించుటకు బిల్లు అవసరమని రాజప్రతినిధి తెలిపెను. అధికారులకు న్యాయము

చేయుటకు బిల్లు అవసరమని రాజప్రతినిధి తెలిపెను. మున్నుప్రభు ప్రభువర్యుని దృష్టియందు దధికారులుంటుయును అష్టకష్టముల పాలైన ప్రజలు గోచరము గాకుంటుయును శోచనీయుము. వెంటనే తగ్గింపవలసినవచ్చిన కఠినశిక్షలను విధించిన యధికారుల కింతవరకేమి కష్టములు గలిగినవ్రాముం జేయింతటాలు గలుగనున్నవో తెలియకున్నది. ప్రజలను గట్టిగ శిక్షించింతుల కధికారులకు ఏకగ్రీవముగ ప్రజలు కృతజ్ఞతను దెలుపుట యుక్తమని అధికారవర్గము నమ్మవచ్చును కాని ప్రజలంతటి మూఢులు గారు. ఇండెమ్మిటిబిల్లు నిపుడు ప్రవేశపెట్ట యనుచితమని దేశమునందు ప్రబలమైన యాందోళనము బయలుదేరినది. యాందోళనమునకు గౌరవము సకల జనులకు తెలిసియున్నది. పీనికొన్నిలునందు లక్షీలులు చేయబడినవి. మార్షలులా వ్యవహారములకు యోదించుట కుపసంఘ మేర్పడినది. వంజాబునందునడచిన వ్యవహారక్రమమును బోలిన వ్యవహారక్రమములకు ఇండెమ్మిటి బిల్లుకు ిర్దియట యాచారములేను. ఇండెమ్మిటిబిల్లు మార్షలులా ననువరించి వ్యవహరించిన యధికారుల నందరను గాపాడిన పీనికొన్నిలు తీర్మానముగాని ఉపసంఘపు తీర్మానములు గాని ప్రయోజనకరములు గావు. దేశీయ వత్రికలు ప్రజాభిమానులు ప్రభుత్వమువారి వ్యవహారములను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. చెన్నపురియందు దాంధ్రరాష్ట్రీయ సభయందు మద్రాసు రాష్ట్రీయసభయందు సభలను జేసి కాననమును ఖండించుచు సభిప్తాయములను దెలిపియున్నవి. దేశీయ వార్తావత్రికలు వ్యతిరేకాధిప్తాయమును దెలుపుచున్నవి. ప్రస్తుత సమయమునందు తిగి ప్రబలమైన యాందోళనము జరుగుట సహజము. సామ్రాజ్యసభయందలి ప్రజాప్రతినిధులందు ప్రముఖులిగ్గాండునందు సంస్కరణముల విషయమై పాటుపడుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు సులభముగ ఇండెమ్మిటిబిల్లును చట్టము చేయగలరు. కాని ప్రజల సానుభూతిని యామోదమును మాత్రము చడయలేరు ప్రజాందోళనమును గలుగజేయుగల ఇండెమ్మిటిబిల్లుకు ప్రస్తుతము నిలుపుదలజేసి మున్నుప్రభు ప్రభువు ప్రజల పూర్ణవిశ్వాసమునకు పాత్రులగురని నమ్మచున్నాము.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యసమన్య

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యసమన్య లనుడినమును గహనతరము లగుచున్నవని సామ్రాజ్యపరిస్థితులను బరిశీలించిన వారలకు విశదమగుచున్నది. మాతృస్థానమునందు కర్మకారుల కలవరము, సమీపమునందు గల అయిర్లాండునందు నిరంతరమైన యసంతృప్తి, సామ్రాజ్యాంతర్యాగము నైన ఈజిప్టు హిందూదేశములందు రాజ్యాంగాందోళనము. ఈ సమన్య లిటులుండగ శత్రుదేశములకు ధర్మకర్తృత్వము వహించవలసిన యవసరము గలిగినది. లోకమునందపూర్వమైన ఈ మహా సామ్రాజ్యభారమును బ్రిటీషు ప్రజలేతీరిని నిర్వహించెదరో కాలము దెలువవలసి యున్నది. వర్తమానసమయమునందు లోకకాంతి లోకాభ్యుదయము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముమీద నాధారపడి యున్నది. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు సిరియాకు ధర్మకర్తృత్వమును వహించుటకు వెనుకంజ వేయుచున్నవి. ఈ గహనసమన్యలను గురించి మిల్నరుప్రభువు ఆక్సుఫర్డువిద్యార్థుల కొక యువన్యాసమును జేసెను. మిల్నరుప్రభువు వత్రికలను నిర్వహించెను. దక్షిణాఫ్రికాను పాలించెను.

చెన్నపురి వచ్చుచున్న కళాశాల అంధభాషా
భివర్ధని:--వైసమాజపు ప్రారంభోత్సవము నిమిత్తి (2-9-19)
సాయంత్రము బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరావు కాశ్మీ
గారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరుగబడినది. ప్రథమకాశ్మీ విద్యార్థి యు,
సహకార్యధ్యక్షుడు నగుకైత మహాశంకరయ్యకర్క, సుప్రసిద్ధ
వండితాగ్రగణ్యుడగు, అధ్యక్షుని, సీరియరీజీసేనా పరితం
త్ర మృదయించును, వాగ్ధ్వరీవిలసితు డగు, జి. వారి సర్వో
త్తమరావు (ఉపస్థాపకుడు) గారిని ఆహ్వానించి కార్యక్రమ
మునకు గదంగబడినది. ఉపస్థాపకులు "మాతృభాషనేత"
కుదయిరకు మృదయాగ్న నులుగ నుండి, అజ్ఞానాంధభా
స్మరమై, వ్యాయుపరావహమై వాక్పౌష్టికుని చేరినచేను
సయాగ్రతులకు గాధయగుచున్నది, మాతృభాషనుండి జరిగెను
పాశ్చాత్యరృష్టియు, నవనాగరికతయు, తత్కభాషలను అభ్యో
స్థితికితెచ్చించి వికేషింపబడినది. ఉపస్థాపకుడు ఏకమించిన
పేదప అధ్యక్షుడు తన అభిప్రాయమును తెలియచేసి ఎల్లవ
రుజిని ప్రతిపాద్యము నభ్యుగ్ర పుట్టించుటయే గాక, వాగ్జ్ఞా
నము, బుద్ధికౌశలము గ్రహించబడినది. చాలవలయు పతనము
గ్రంథములను గూర్చి గంభీరముగ చర్చించిరి. సమాజపు అవ్య
యమును పి. నుబ్రహ్మణ్యయ్య బి. పి. ఎల్. టి. వారి ఆధ్య
క్షుని, ఉపస్థాపకుని వ్యాఖ్యించి, చందనములతో సభను ముగి
యె.

వైద్యపు టేర్పాటులందరి లోపములను గురించి వారు
 విచరించి, సరివాద్దు ప్రాంతములను పేనలో 247000 మంది గలను.
 పేనలో 6 వేల మొదలు ఆగస్టు 9 వ వేల వరకును 10,882
 మంది ఆంగ్ల వైద్యులను 45774 మంది భారత వైద్యులను
 వైద్యశాలలో చేర్చుకోవలసి వచ్చెను. దినమునకు ఆంగ్లేయులు
 వైద్యులకి 4.98 మంది వంతునను భారతీయులు 2.97 వం
 తునను వైద్యశాలలో చేరుచుండిరి. వైద్యశాలకు వచ్చినవా
 లో వైద్యులకి 0.82 మంది వంతున ఆంగ్లేయులు 29.79
 మందివంతున భారతీయులును ఆశాలములో చనిపోయిరి.
 సరివాద్దు ప్రాంతమునందలి స్థితిగతులను, ఆశాలములో నిరంత
 రములనుండి స్థితిగతులను పోల్చిచూచినయెడల యథా
 తేలును. పోనపాటేమియాలోని వైద్యపు టేర్పాటు
 క్కడ వైద్యపు టేర్పాటులకంటె బాగున్నవి. ఆట్లండినను
 క్కడ 1917 లో వైద్యులకి 50.4 వంతున ఆంగ్లేయులు
 2.11 వంతున భారతీయులును వైద్యశాలలో చేరుచుం
 డి. 19.30 వంతునను, 15.96 వంతునను వారిలోనివారు చని
 పోవుచుండిరి. 1918 లో 8.47; 1.27 వంతున వైద్యశాలలో
 చేరుచుండిరి. వారిలో 7.41 వంతునను 20.51 వంతుననుచని
 పోవుచుండిరి. భారతీయులలో వెక్కిరిమంది చనిపోవుటకు
 కారణము కలదు. కలరావలన నది సంభవించెను. భారతవైద్య
 యొక్క అనుచరులలో చాల (రబలముగ నావ్రాసె
 యిచ్చినచేను. వారు మురికినీటిని నాడుచుండిరి. నీటిశుభ్రము
 గాంచి వారికి విశేషము తెలియదు. వారికి ఘోర దాహము
 కలుగుచుండెను. వారు వ్రోయినముల చేయుచుండిరి. దారిలో
 పోవుచున్నప్పుడు చెరువులలోను స్వచ్ఛముగ నీరు కనుపించు

చుండెను. చాలాసార్లు తాగుతుండే నివారించుటకు వీలులేదు. అంతే కుభ్రముగ నుండినట్లు మైకి కనపడినను దానియందు కలరా (మిమిలేష) నుండెను. జబ్బుచేయుట కలక విరోధానికి కలకములలో యుద్ధము చేయు వారిలో కలకము టికి నున్న రుగ్మంతు నది నమునకు నవ్వము కలగునని రణసిద్ధిగా లంగీకరించిరి. సుహృద్భావమునందు ఉద్ధృతికల్పించుచు, తుపాకీదెబ్బలు తగిలినవారిని కలకపుకొని ఆంగ్లేయులలో 2.8 కుతునను భావతీయులలో 1.8 కుతునకు మైకికల కల్పపాపుచుండిరి. సుహృద్భావము లందు వైద్యపు పేర్లున్ను, లెల్లున్ను కలిపి దుష్టము చేయుచున్నార. అక్కడ వేడి 120 డిగ్రీలవరకు ఉండును. అక్కడ జబ్బుగనడిన రోగులకుతయో కష్టముగ నుండునుట నిజమే. అదివారము వారెంతో అక్కడి కష్టములను గురించి తన అనుభవములను ఆరోగి వ్రాసికొనుచు. వారి అక్కడి వైద్యపు పేర్లున్నులను చేయించుచు వారి నుండిచెడ్డలను యెవరో ఒకరికి కలిగిన ఇబ్బందులను బట్టి నిర్ణయించుకొనెను. మొత్తము మీదకుంచి చెడ్డలను ఆలోచించుటలయును. శివైద్దములలో, పెరికో ఒకటి వైద్యపు సుసాధనములు దొరకక కొంత ఇబ్బంది యుండుట సహజము. వారినిబట్టి అనుభవైద్యపు పేర్లున్నులు బాగుండలేదని తలచుట భావ్యముగ గాని శాస్త్రముననుకూలముండదు.

రాజప్రతినిధిగారి 55 మినుములు అపస్థితిలో. వారి యువశ్యాసమునకు సభ్యులు తన సంతోషమును తెలిపిరి. వారి యువశ్యాసమైన వెనుక రిజిస్టరు కిక్కిరింప వున్నభావముగారములనుండి ప్రభుత్వమువారు విమోచించి కత్తికలలా విలాసము గురించి సర్ కిల్లీయను విన్నెంటుగారు సభ్యులకు ప్రకటించిరి.

రాజప్రతినిధిగారి యువశ్యాసాంతరము జనాభాకు సంబంధించిన బిల్లును, సభ్యులందఱు వేళ పెట్టిరి. 1921-22 సంవత్సరము జనాభా జననముననుసరించి. దానికి సంబంధించిన విషయములను వారునుడిచిరి జనాభాచరితము మొదటవారిని ప్రారంభించినపుడు ప్రజలకుండిన భీతమునుగురించి వారు తెలిపిరి.

తరువాతవారు పోలింగు డెంటు ఫిరకాజుత్తును సమీక్షించుటకు తెచ్చిబిల్లును కలిపే పెట్టిరి. వృద్ధ ఉపాధ్యాయులు వారి వాద్యమునందు భాగ్యవంతులై కలిసియుటకు ఆహ్వానము చేసెడివి. పంపక ముట్టరివాడి ఆయిబిల్లు కర్తించును. దీనికి కలిపియువారు భారతసచివుర యిరువదిని పొందిరి. వారికి అక్షయ సమీక్షించు అవసరముయ్యెను. సమీక్షను సభ్యులందఱిరించెదయగా ఆయి ప్రతిపాదనలు కొడిరి.

సీకన్దము అక్షయసంధ్యము బిల్లును కూడ వారు ప్రతిపాదించిరి. శంకరన్నయ్యగారి రాజీనామాకు సంబంధించిన విషయములను ప్రకటించుటకు కలిపియువారు వైకేసేతనని చందాగారికి విన్నెంటుగారు ప్రత్యక్షతరమిచ్చిరి. కాలముబిల్లు విషయమై సర్ రెజిస్ట్రార్లగారిచేతగాని ఇచ్చినయవశ్యాసమువిషయమైకూడ ప్రభుత్వమువారు న్యూఢిసికోడలన లేదని వారు బదులు చెప్పిరి.

ప్రశ్నోత్తరము లైసెన్సుక విన్నెంటుగారు దిగువకు లెకు సంబంధించిన బిల్లును, విషయవాదములకు సంబంధించిన బిల్లును, ప్రతిపాదించిరి. రెండవవిల్లును సభ్యులు యొచింప తలము నది వారు కొడిరి. వారిని నెట్టులందు ప్రకటించిరి. దానిని సభ్యులంగీకరించిరి.

ప్రావిన్సియు ఇన్స్పెక్టివిల్లును యొచించుట కేన్సెడిన ప్రత్యేక సంఘములో కన్సియము, నువము గారలకు బదులుగా రాయ సీతానాథరాయ, మాంటుఫర్ల గారును సభ్యులుగా నియమింపకలయునని లాండ్లముగారు ప్రతిపాదించిరి. అందుకు సభ్యులంగీకరించిరి.

మరికొన్ని బిల్లులను కలిపే పెట్టిన వెనుక సభ ముగిసెను. సభ తిరిగి 10 వ తేదీని నుడును.

వంగరాష్ట్రము శాసనసభ:— ఈనెల 4-5 తేదీన కలకత్తానగరమున దీనిని గవర్నరుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ధరణి మోద్యుటనుగూర్చి చాల ప్రశ్నలనుగవర్నరు. మండలాధికారి నిర్ణయించిన ధరలకు మించుచుండ నిజయందు నడ్డతిని కర్తవ్యులు బర్కాలియ్యమును ఎగుమతిచేయవచ్చును. క్రొత్తగా బట్టలధరలు పెరుగలేదు. శ్రేణికరారములలో ధరలు మోద్యుటేమో అను సంశయమున నిష్పాదున్నధరలమీద స్థానికసంఘముల వారు బట్టలను కొని ప్రజల కవుడి ధరలమీదనే విక్రియించెదరు. శాంతియాయంత్రులాల వారితో భేదము జరిగినవని మొయిగారు నడిచిరి. పోలీసు కానన మామొడింపబడినది.

ఒంగోలు

(ఒక లేఖకునియొద్ద నుండి)

కాలమానము
ఒంగోలు, ఆగస్టు 31:— మా పురంబుక నింకను ఎండలతి తీక్షణముగ నున్నది. గాఢముగ తీవ్రమైనది.

కలవు
మా పురము సుందరీకరణ మిక్కిలి క్రమపథమున్నది. పంటలు బాగుగ నుండవలె కష్టములనుకొనుచున్నార. ముఖ్యముగా నైదు దినములకుండి, వీరలకు మాత్రము 2 1/2 మానికల వియ్యమును ఇచ్చుచున్నార.

ఉపశాస్త్రములు
కొండమీద విప్లవములకు కష్టములతో దీక్షసంబుక, శ్రీమతి మత్తురాలపాటి గోపాలకృష్ణ శ్యామల, శ్రీమతి వి. నారాయణమూర్తి వి. పి. గారును ఉపన్యసించిరి. వీరు ప్రతి ఆదివారమున వేదాంతవిషయములను చక్కగ విద్యాభ్యాస బోధించెద రట!

హిందూ విద్యార్థుల కమ్యూకట్టు
ప్రక్కము మా ఉన్నత పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు బి. గాలి మదక ను వి. పి. యల్. టి. గారు ప్రాథమిక సమయమున హిందూ మతమును, హేళనకేసి క్రైస్తవమతమును శ్రేయశ్శ్రమి మోదనములకట్టులయెడ సమానములునున్నందున, అట్టివరములను వీరి పాఠశాలలో, మూల్యాధారము, రామని విద్యార్థులు మూడు కోసులు కమ్యూకట్టిరి. ప్రీవీసి పాల్ గారు హిందూ విద్యార్థులందరిని విలిది, మూరందరు ప్రాథమికపర్యంతి. వాగులకు వచ్చిన, పాఠశాలమును కేర్యుకొనెనను లెన్సుకు, కమ్యూకట్టి మూడు నికలలను మూడు పాఠశాల గట్టును చెప్పిరి. తిరుగి బదులకి వెళ్లకు అని తెప్పి అనరిరి పొగనంది. మా ప్రీవీసి హిందూ కమ్యూకట్టులకు గవర్నరును అనుకూల కలరాపును నిన్ను వింజితిమి. కాని లాభము లేకపోయెను. మేము నెన్సుకు తకక మెంటునే మదిగానుండును దైర్యముగాకని నంటునునందుకు ఇంకెవ్వరు గాకని తెలిగము తెలియి. వారు రెండవ:ములవరకు రావలెను, ఈ నెల 25 వ తేదీ సోమవారమునాడు కొంతయంది, వీరన్న, ప్రీవీసికో గారి తో మాట్లాడిరి. వారు ప్రాథమిక పర్యవో, వాకన్స నిర్మవముల తొలిగించెద మని చెప్పిరి! అందుకట్ల 26 వ తేదీ మంగళవారమునాడు మా వెల్లి మి ఆరాడేయము, మాట్లాడక, సుమనిన ముఖ్యము మూడుదము 1 రూ. 100 పాల్కాకట్టి పాఠశాలలో కేర్యు, లేదా వెళ్లవలె ను అని తెప్పి. వెంటనే అదలు వెల్లిరి. నేను కూడా నుండి, ఇన్స్పెక్టరు జవ్ ముఖము గారు వచ్చిరి. వీరి ఎట్లు తిర్యానిచెదకో కల తెలుపుచును.

కలకు గారు ప్రీతి.
మా పురమునకు ముఖ్య పన్నుల మైక్లమూనుచున్న టింగులూను పల్లె గ్రామమున, ముఖ్య 100 గృహములు దీక్షవారి కలకు గారు ప్రీతియ్యెను.

వరప్రశ్నలీచయము:— బహుమతి పు. సీ. లు, కూడిపూకి, తెనాలి:— కమ్యుకట్టు పల్లెయొద్దము, కట్టుపురిదగ్గర తోలూ తె. కలక పల్లెయొద్ద మున్నెవ్వర గ్రహించ బడలేదు పల్లెయొద్ద విద్యార్థి కలిగిపోద్యముల లలో పాల్గొనము. ఇట్టి బోధకులను తీర్పులకు రేతుకు తోడ్పడవలసి వాగును సుకన్యమును నుండియు బహుళి కలిగియు జరుపుచుంటిమి తెనాలి రెండవ:గల్ల - వో ఆసి స్టాంటు యొక నెన్స్కును వారి కేర్యుకు గామ్రొ గారు పరీక్షలకు అధ్యక్షులు. ఈ సుకన్యము, నెలవరతి (పల్లె) జంకు కామ్రొను (ర. సీతారామయ్యగారిది) మొదటి 70 పుటలు, కృష్ణ వేడి (అంకకుత్తి పత్రిక) సీమాం గారు నవల) పతరి ఈ గ్రంథములు ఎప్పటికలె పనను, కృత్తిక, కృత్తిక, బహు మానములు గాక, కృతార్థలైక వాగుదరు బహుళు పత్రములు, బహుళును లీజులను. నూటికి అప్పునియెగు గుణములు సంపాదించినవారు కృతార్థలైవారకు నెన్న బును నును. 1920 సం॥ ఏప్రిల్ మొదటివారములో పరీక్ష తెనాలిలో జరుగును. దరఖాస్తులు 1919 సం॥ డిసెంబరు 31-న తేదీలోగా మా కార్య స్థానము కేరవలెను. రామోపు పరీక్షకు ఉపాధ్యాయులందఱును ముఖ్యముగా 4-5. తరగతులవారు క్రద్ద వహించి మా కర్తవ్య పోత్సాహము గలగా కేర్యుప్రార్థించెదము— వివరములకు కార్యదర్శి ఆ. రామగోపాలకృష్ణ గారికి వ్రాసి తెలిసికొన వచ్చును.

కర్నూలు.

ఈ సిద్ధార్థి సంవత్సర భాద్రపద శు 2 ల సోమవారము ఉదయము శ్రీ కర్నూలు రామాలయమునందు ఆవార వదార్థములను గురించియు, బిల్వాదాన గురించియు ఈ పురకర్తక సంఘమువారును పురనివాసులును 18 ఆగష్టు 25-న తేదీ విడిదిగూలలో తిరివార్తను గురించియు, మహాజనుగురించి జాతక మూదన విడిదిగు నిమిత్తము ఈ క్రింద కమూదింపిన శే. పుల్లారెంటుల రామచంద్రశ్యా- (వెసి డెంటు; కేదమూర్తులకు బ్రహ్మశ్రీ వంగల వెంకావధానులు, శేను నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, గ్రంథి సరసివయ్యశ్రేష్ఠి, అను గారికి గవురయ్యశ్రేష్ఠి, పెరుగు గోవిందరెడ్డి, గొందియల్ల చిన్న రంగస్వామిశ్రేష్ఠి, గజ్జల నాగన్నశ్రేష్ఠి, గుంతా నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, తేవుడాల శేషయ్య, మామరామయ్యశ్రేష్ఠి, నూతిశేషయ్యశ్రేష్ఠి, యజమాన యల్లయ్యశ్రేష్ఠి, యల్లూరు నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, మా గూరు నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, అనంత వేంకటస్వామిశ్రేష్ఠి, అనంత కొండయ్యశ్రేష్ఠి, కొప్పూపు కృష్ణయ్యశ్రేష్ఠి, సంభాంపు నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, కొత్తమానుం సంజీవయ్యశ్రేష్ఠి, బలసా రామయ్యశ్రేష్ఠి, కేమల నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, నూకల వేంకటకృష్ణయ్యశ్రేష్ఠి, కట్లం గోవిందకృష్ణశ్రేష్ఠి, వొంతు యల్లయ్యశ్రేష్ఠి గార్లును ఇంక 240 మందిగర్వమును, పురనివాసులును చేరి సువార్తను కవ్వరుగారికి కర్నూలు జిల్లాకలెక్టరుగారికిని పురకలహదయారముగా ఈ పురములోనికి తేలకునియ్యం నందులు చాల వయెను, ఎన్నుకలకలెననియు, అందఱికి కట్టుకుప్పించి కట్టుకును సాఖ్యంపదికి కేవలమరి తిర్యానించిరి.

మొయిలు స్త్రీయరు:— సీనుటపాలలో బహుళతరీన విలంభియ స్త్రీయరు సోమవారము సోర్పుమొను కచ్చెను. అది తి-వ తేదీకి బొంబాయి చేరవచ్చును.

సీనుటపాల:— సీనుటపాలకు కేసీగొని ఎత్తురెను (మొయిను నిన్న బొంబాయిలో సానుంకలము 8-10 నిమిషములకు బహుళతరీన.

ఆంధ్రోద్భవము.

మొదటి మైదాండ్ర మహాదేవసభలయందలి సభ్యుల సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువశ్యాసములు, వారి శ్రీరమములు, సభా తిర్యానములగుంపు. కల యు 1-8-0. పోస్టజేతలు. కండ్రి శ్రీ.కా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపల్లి, మద్రాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జకి, మంచిమందు
కట్టి 1-8 అ. 6. 12-8 రు. 8-8. 10-8 రూ. 25.
తామర ఒక నిధమైన పురుగుల కలక చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచర్యములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.
గుర్తులు:— మురద, ఉంగరములకుంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసీకారుట, వెండ్రుకలు ఉడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేది కరీరమంటట వ్యాపించి నిద్రపట్టని లోల వీరదును.
చికిత్స:— పురుగుల జంపి నెడిపోయిన చర్మమును నుంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట ఆయుయున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము:— 1. మందు లోచర్యములోనికి పోవుమును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగుల తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.
అమృతాంజనముడిపో, 6 తంబుకెట్టిపల్లి, మద్రాస్

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. పి. భిక్షులు ప్రద్యోగము.
ఆంధ్రవక్త్రీకా కార్యాలయము,
పోక్కు కాన్సు 212 మద్రాసు.

LAHORE, September 13.

One of the passengers in the train which was wrecked between Chhab and Uchhri on Monday morning, narrated some of his experiences to a representative of the "Civil and Military Gazette," on Tuesday afternoon. The narrator, who had come to Lahore from Rawalpindi, had himself had a narrow escape. He was under the impression that the accident happened rather earlier than was stated in the official report, between 4 and 4.30 a.m. It was quite dark, and most of the passengers in the train were asleep when the smash occurred. The train contained for the most part leave details "en route" for the leave camp at Rawalpindi. A good many of them belonged to the 55th Duke's Rifles, and these suffered a good many casualties. The train appeared to be travelling very fast when it ran into the slip in the cutting. The engine left the rails and came to a stop without capsizing. The first engine remained intact, except that one end was stove in. The second carriage, a composite one was thrown to one side of the line, and its front wheels were smashed, but it suffered comparatively little injury, and its occupants had a lucky escape. A four-wheeled cart-ge between two bogies in which Colonel Baxter A. D. R. T., Lahore, was travelling, was telescoped and smashed absolutely to matchwood. Colonel Baxter was very seriously injured. Escape from death was miraculous. He was just able to crawl out of the wreckage, and was found unconscious by the rescue party. His bearer also escaped by a miracle. Coaches behind were piled up on the top of one another, with the guard's van, and a heavy coal storage van right on the top, and these heavy vehicles above the wreckage rendered the work of extricating the wounded exceptionally difficult, and, in some cases, impossible. The wreckage stood ten feet high, and the sights and sounds that greeted the uninjured passengers, when they had extricated themselves, were ghastly in the extreme. All lights in the train had been extinguished. The dead and wounded men could be seen pinned beneath the wreckage, and it was an extremely difficult task to extricate them without proper appliances. The rescuers had to go to work cautiously for fear of wreckage slipping and so pinning down the imprisoned men more hopelessly than ever. By the time the ambulance train arrived about 9 A. M., practically everything had been done for the wounded that could be done with the limited means at hand. The scene of accident is a very desolate and out-of-the-way spot, with no villages near, and the fact that the smash occurred in a cutting rendered rescue operations more difficult. Many terrible scenes were witnessed. The rear-most carriages of the train remained practically undamaged and passengers in them were at first not aware that an accident had occurred. Many passengers lost all their kit as it was hopelessly mixed up with the wreckage.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

British Destroyer Torpedoed.

The "Vittoria" Sunk in the Baltic.

LONDON, September 2.

The New British destroyer "Vittoria" has been torpedoed in the Baltic. She sank in five minutes. Eight are believed to have been drowned.

The Miners' Demands.

Rejection of Government's Offer.

LONDON, September 2.

The Miners' Executive Committee has decided to recommend a delegate's meeting on the 3rd instant, and to reject the Government's offer to deal with the collieries by purchase of mineral rights; secondly, to press for full nationalisation, and thirdly, to invite the Trade Union Congress to support the miners' demands. An official statement says:—"It is not proposed at present to use industrial pressure to secure these ends."

Diplomatic Appointments.

LONDON, September 3.

The following diplomatic appointments are announced: Ambassadors, Sir George Buchanan, Rome; Sir Esmé Howard, Madrid; Ministers, Sir Charles Young, Serbia; Sir Ronald Graham, Holland; Sir Horace Kumbold, Poland; Theo Russell, Switzerland; Colvill Barclay, Sweden; Acton, Finland; George Russell Clerk, Czechoslovakia.

Ruinous Waste in Naval Expenditure.

LONDON, September 2.

Lord Fisher, in a letter to the "Times" vehemently protests against the incredible and ruinous waste in naval expenditure compared with the cost of navy before war. He declares that half of the navy is already obsolete and should be scrapped. If the nation does not sack the spendthrifts, the day of crumbling is not far off.

France

M. Tardieu on German Geographical Frontier.

No Designs for Hegemony in France.

LONDON, September 3.

PARIS:—In the Chamber, debating on the Peace Treaty, M. Tardieu disclosed that France in February last proposed that Germany's geographical frontier should be fixed at the Rhine. He said, that President Wilson and Mr. Lloyd George recognized the justice of the request, but instead of granting France occupation of the left bank of the Rhine, they promised immediate help, in the event of German aggression. France appreciated this offer, which was unique in history and M. Tardieu considered that the British army, if its services were required, would not arrive too late, as German army would be unable to cancel its preparations. M. Tardieu dwelt on the prodigious strength of Great Britain and her admirable Dominions, and of the United States and concluded by emphasizing that France had no designs in the direction of hegemony.

Germany

German Constitution.

Austrian Representation.

Allies' Object their Inclusion in Imperial Council.

LONDON, September 2.

PARIS:—The Supreme Council is sending a most vigorous Note to Germany, pointing out that the new German Constitution which provides for Austrian representation on the Imperial Council, contravenes the Peace Treaty, which prohibits Germany from interfering in Austrian affairs. The Supreme Council requests decision of the objectable provision within a fortnight. Otherwise the Allies will be compelled to carry out fresh territorial occupations on the Rhine.

Industrial Competition.

German Efforts to Capture British Markets.

LONDON, September 2.

The removal of restrictions on imports yesterday has led to a flood of speculation regarding Germany's efforts to recapture British markets. Undoubtedly large numbers of German agents are endeavouring to place orders in England at low prices, but it is pointed out that, owing to the congestion of docks and railways, German arrivals are expected to be very small for some time.

Mandates in Respect of German East Africa.

To be Obtained from League of Nations.

LONDON, September 2.

PARIS:—The right of mandatory to make gift of the mandated territory having been questioned in some quarters in connection with the transfer of Ruanda and Urundi to Belgium, this case has been stated as follows:—Belgium's claim to a portion of the colony:—She helped to conquer was recognised and an amicable Anglo-Belgian agreement reached regarding the portion of German East Africa which Belgium should retain. The Supreme Council approved the arrangement. Therefore both Belgium and Britain will receive mandates from the League of Nations, in respect of German East Africa.

Italy

Italy's Crown Domains, Relinquished by the King.

LONDON, September 2.

The King of Italy announces that he has relinquished the vast Crown domains in Italy for the benefit of the sufferers in the war. The King has also decided to pay ordinary taxes on his private income.

Dominions

The Prince in Canada. Stirring Speech in Ottawa. An Important Precedent.

LONDON, September 1.

OTTAWA:—The Prince of Wales, in the presence of a record gathering, including all the leading Dominion politicians, laid the foundation-stone of the Victory Tower of the new Parliament buildings to-day amidst scenes of tremendous enthusiasm. In the course of his speech the Prince said that Parliamentary Government had been challenged and severely tested during the great war, but had emerged stronger than ever before. The merits of Parliamentary Government were almost universally acknowledged to-day. But it was five centuries since it began to influence the development of the British race. After alluding to the close connection between the Dominion Parliaments and Westminster, the Prince proceeded:—"I am told that one of the first items in your business session, which begins to-day will be to discuss and ratify, if so you are advised, the peace of Versailles. That constitutes a new and momentous precedent, for it marks the important influence in British world policy which the Dominions will henceforth be called upon to exercise. The day will come, and it may come in our lifetime, when this Parliament will wield moral and material power as potent in the destinies of the Empire as the British Parliament itself. I know that British freedom and British unity are safe in your keeping, and I am, therefore, more than proud to lay the corner-stone of this tower, which will mark a momentous epoch in the history, not only of Canada, but of British institutions throughout the world." Subsequently the Prince unfurled the Victory Loan flag and awarded medals and war decorations to returned soldiers. Finally, in an impromptu speech the Prince congratulated the Canadians on their splendid services, and asked them to regard him in peace as they had during the war.

America

Labour day Celebration.

LONDON, September 3.

New York:—The committee of New York Federation of Labour, has celebrated the Labour day, by recommending suspension of all strikes throughout the United States for six months, coupled with increased production in order to give President Wilson an opportunity to reduce the cost of living.

American Manufactures and German Dye Supply.

LONDON, September 3.

WASHINGTON:—The war trade board has issued an order allowing importing, for six months, the supply of dyes from Germany for American manufactures.

Poland

Lithuanians Approach Polish Frontier.

Bolsheviks Offer to Make Peace.

LONDON, September 2.

COPENHAGEN:—The Lithuanian Legation announces that the Bolsheviks on Lithuanian front are surrounded, and are offering to make peace with Lithuania. The Lithuanians are advancing towards Vilna, and are approaching the Polish frontier.

Austria

Austrian Peace Treaty

Revised Text.

Summary of Allies' Covering Letter.

Principles in Draft Treaty Must Stand.

LONDON, September 2.

PARIS: The following summarises the text of the covering letter accompanying the revised text of Austrian Treaty, which was handed to Austrians to-night. Replying to Austria's objection to the draft treaty, on the ground that Austria should not inherit responsibility with regard to reparation, seeing that the Austro-Hungarian monarchy is dissolved, the Associated Powers observe that this view indicates the fundamental misconception of responsibilities of the people of Austria, who together with the people of Hungary bear in peculiar degree the responsibility for European calamities. The war was precipitated by an ultimatum presented to Serbia, in spite of the latter's acceptance of practically all demands, and hostilities were deliberately opened against Serbia, which directly caused universal war. It is now evident that the ultimatum was an insincere excuse for beginning the war for which the late autocratic Government in Vienna closely associated with the rulers of Germany, had long prepared. Moreover the presence of Austrian guns at the sieges of Liege and Namur, proved intimate association between the Governments of Vienna and Berlin in a plot against the public law and liberties of Europe. The Austrian delegation appear to think, that the responsibility in this matter rested solely on Hapsburg dynasty and its satellites, and because monarchy was dissolved by the Allied victory, the people of Austria can escape responsibility for the deeds of

their own Government. Had the people of Austria before war, endeavoured to curb militarist domineering spirit animating monarchy, or made effective protest against war, the present plea might have been considered, but, as the people acclaimed outbreak of war, ardently supported it from start to finish, and did nothing to dissociate themselves from the policy of their government and its Allies until defeated in the field, they must according to any canon of justice now bear full measure of responsibility for the crime of bringing such world-wide misery. Furthermore, later, the Hapsburg system became one for maintaining ascendancy of German and Magyar peoples, over the majority of inhabitants of monarchy, by their vigorous support. The Austrians and Hungarians maintained their ancient estate autocracy, because it gave them political and economic domination over their fellow subjects. It was a policy of racial ascendancy and oppression, causing irredentist movements along the frontiers which kept Europe in a ferment of unrest. It led to the growing dependence of Austria, Hungary upon Pangermanism, and finally led to the situation of Hapsburg Monarchy, deliberately seeking to destroy the liberty of small independent states, which blocked the way to Constantinople. The Associated Governments therefore re-emphasise this responsibility and declare, that the principles in the draft treaty must stand until peace is signed. The people of Austria will remain an enemy people, but upon signature, the Associated Governments hope and expect to maintain friendly relations with Austria.

Austrians no more Trust Vienna. Austrians Demand Extension of time for Signing Peace.

LONDON, September 2.

As regards Austria's relations with the new states, the Associated Governments point out that Austria's disabilities arise mainly from prewar policy of ascendancy which produced one of the most cruel tragedies of war, when millions were driven under pain of death to fight in the army, which was used to perpetuate their own servitude. But now they are all determined upon independence and will no more trust Vienna. The policy of ascendancy has borne inevitable fruit of partition. Its partition, which is at the root of Austria's troubles to-day. The Associated Governments however are anxious to assist the Austrians to recuperate, provided always it is not at the expense of the new states. While adhering to the general lines of treaty, the associated governments have made considerable modifications in the economic provisions. The property of Austrian nationals in territories ceded to the Allied powers, will be restored to the owners and provision be made for supplies of coal for Austria, from Poland and Czechoslovakia in return for the supply of raw materials. The reparation commission will be instructed to carry out its duties in humanitarian manner, with due regard for the vital interests of the community and permitting any mitigation, which may be required by the food situation in Austria. As regards territorial limits established for the Republic of Austria, the Associated Governments are unable to modify their previous decisions, but have admitted Austrian claims as regards the town of Radkesburg. The Associated Governments have endeavoured to determine the boundaries of the states, forged out of the late monarchy, in such an equitable way as to conduce to the lasting peace, in Central Europe, and they believe that the frontiers, now arranged, will be the best guarantee for existence of all peoples concerned, including Austrians, without exposing them to anarchy or internecine competition. The document handed to the Austrians, with treaty, refers to the maintenance of blockade of Hungary and says the Austrian Government will continue to take effective measures, to prevent importation, exportation and transit of all goods between Austria and Hungary, until the conditions of peace are formally accepted by the Hungarian Government. Another document says the list of persons, whom Austria must surrender to the Allies, will be addressed to the Austrian Government within one month of the treaty coming into force. It is anticipated that the Austrians will ask for two day's extension, upon the stipulated five days limit, for signing of the treaty and following the German precedent, that request will be granted.

Continental News.

LONDON, September 2.

It is announced that the Government has decided to place certain airships, airship stations and stores at the disposal of organisations, interested in commercial development of airships.

LONDON, September 3.

The careful search by the customs Police and Military, on steamer "Hampshire Coast" has hitherto not revealed any contraband.

(ASSOCIATED PRESS)

The Bengal Council.

High Prices of Commodities.

CALCUTTA, September 3.

A meeting of the Bengal Legislative Council was held to-day in Calcutta Government House, Lord Ronaldsday presiding. There was only one legislative business, while questions numbered fifty-seven and resolutions five, of which four were postponed. At the last meeting of the Council at Dacca a number of questions related to high prices of rice and its supply in Bengal. In reply it was stated that the Government received twenty-nine representations from public associations regarding the prevailing high prices, but it is difficult to say what action has been specifically taken, on each memorial. The Government do not think it desirable to issue instructions to district officers to arrange for the supply of rice in their districts. Arrangements are, however, in force in different districts by which licensed importers can import Burma rice on condition that they do not sell above a price fixed by the district officer. In reply to a question regarding the rise in prices of cloths, Mr. Payne, on behalf of the Government, said there has been very little rise in the prices of cloths recently. Arrangements have been made by local bodies, both in Calcutta and in the mofussil, for the supply of a limited quantity of cloth at approximately the present prices in view of the possibility of a rise of prices at the time of "pujas" and afterwards. These arrangements have been made direct with the Bombay mills. After interpellations the Calcutta and Suburban Police Bill was passed without discussion.

Imperial Legislative Council.

Simla Session.

SIMLA, September 3.

The first meeting of the autumn session of the Imperial Legislative Council was held this morning in the Council Chamber. His Excellency the Viceroy presided. There was a large attendance of visitors, and, excepting the members who are out of India, there was a full attendance of members of Council. The following members took the oath of allegiance.—Mr. Rose, Sir William Morries, Mr. McPherson, Pandit Madan Mohan Malaviya, Mr. Hertz, Mr. Patre, Khan Bahadur Ebrahim Harnoon Jaffer, Rai Sahib Seth Nathmal, Mr. Porter, Mr. Cock, Mr. Eardon, Mr. Marjoribanks, Mr. Mountford, Mr. Sachchidananda Sinha, Major Mahk, Sir Mohamed Umar Hayat Khan Tiwana, Mr. Hullah and Mr. Thompson. After the swearing in of members, His Excellency the Viceroy, in opening the session said:—

His Excellency's Speech.

Let me first welcome the Hon'ble members to another Session. We are met together for reasons which are familiar to you all in diminished numbers, but we have important work to do, and I am confident that the Hon'ble members will devote their best attention to it.

The Late Mr. Jinnah.

Since our last meeting we have to mourn the loss of a colleague who had earned the respect of us all, the late Mr. Jinnah. His standard of devotion to duty, both public and private, was high, and he never hesitated to stand by his convictions even at the risk of incurring personal unpopularity. It is a melancholy consolation to know that his merits had been the intention of His Majesty the King-Emperor to bestow on him the honour of Knighthood, but for his untimely death which occurred on the eve of the conferment of that honour.

Sir C. Sarkaran Nair.

Another personality we shall miss is, that of Sir C. Sarkaran Nair. Sir Sarkaran Nair felt it incumbent on himself to resign his office. His reasons for resigning were honourable to himself, and I thoroughly appreciated them, but as the relations between colleagues are necessarily of a private nature, I do not propose to discuss them. We shall all, I am sure, welcome his successor as a member of this Council of long standing, Mr. Mian Mahmood Shafi, and wish him all success in his new duties.

H. H. the Maharaja of Bikanir.

While I am on the subject of welcome I should like to take this opportunity of welcoming back to this country His Highness the Maharaja of Bikanir. The admirable work which His Highness did during the historical gathering at Versailles, has been warmly acknowledged both by the Prime Minister and the Secretary of State, and we all owe to Mr. Montagu, His Highness, and Lord Sinha a debt of gratitude for their arduous labours on behalf of India. The full result of their labours will not be seen for some time, for the work of the Peace Conference is not completed. Its final decisions on the Turkish peace terms more particularly is still awaited, and by our Muslim fellow subjects awaited with such keen concern that I feel I should say one or two words with regard to the matter. I have throughout done all in my power to ensure full representation of their feelings. Not only have the Government of India placed the views of Muslim India with strong emphasis before His Majesty's Government, our delegates voiced these views before the Peace Conference, and that nothing might be left undone to lend weight to their evidence. It was reinforced by three Muslims of distinction who had been specially delegated to attend the Peace Conference with them. Muslim India may, therefore, rest assured that its feelings have been given the fullest representation possible.

Political Situation.

Since the close of the last session there have been events of a grave character disturbing the peace and tranquillity of this country, and I cannot pass them over without mention. Last session certain Hon'ble members, during the passage of the Rowlatt Bill, gave warning of an almost minatory character, that if that Bill passed into law there would be agitation of a serious nature. I think the Hon'ble members will realise that no Government could deviate from a policy which it regarded as essential on account of any threat of agitation. However, there were those who thought that it was necessary to make good this threat, and as a consequence the deplorable events occurred which are to be the subject of an enquiry. It is not my intention to discuss these events, but I would point out this that it is easy to minimise their gravity after the disorders have been put down. No one who had the responsibility of dealing with them is likely to forget the issue which they had to face. Murders and arson were committed, railway lines were torn up, and for some days my only sure communication with the Government of the Punjab was by means of wireless. Ocular proof of the gravity of the situation with which we were then faced, and of the damage done, is still manifest in many of the districts which suffered, and to any one who would attempt to minimise the trouble, I would say "Go into these districts and see for yourself the vestiges of senseless destruction which are still there." The policy of my Government was closely set out in our Resolution of the 14th April. I promise support to the head of each Local Government for such measures as he thought it might be necessary to take, and that support was given unwaveringly throughout. No one deploras more than I the need there was for stern actions, but the result of our prompt measures was that the disorders were quelled and peace restored. It is my desire now, and it is that of His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab, to exercise clemency towards the unfortunate, misguided men who were led away by "some educated, clever men or men," tones Mr. Gandhi's words, "to commit outrages." For some

time past Sir Edward MacLagan has been busily engaged in reviewing the sentences passed, and in every case possible he has tempered justice with mercy. And for those cases which have come before the Government of India, I have no hesitation in claiming that they received the most careful consideration and that orders were passed with the greatest possible despatch.

The Commission of Enquiry.

For sometime past my Government has been in correspondence with the Secretary of State upon the question of an enquiry into these disorders. We have both been anxious to settle this question as quickly as possible, but the announcement has been delayed largely by the difficulty of procuring the services of a suitable chairman. It was only on Saturday last that I heard that Lord Hunter had agreed to come to India in that capacity. The Committee now complete and will consist of Chairman, Lord Hunter, formerly Solicitor-General for Scotland; members: (1) the Hon'ble Mr. Justice Rakin, (2) the Hon'ble Mr. Rice, (3) Major-General Sir George Barrow, (4) Sir Chimanlal Setalvad, and (5) Sahibzada Sultan Ahmed. Their instructions will be to enquire into and to report to the Government-General-in-Council regarding the causes of, and the measures taken to cope with, the recent disorders in Delhi, the Punjab and the Bombay Presidency. The proceedings of the Committee will ordinarily be public, but the Chairman will have authority to direct them to be held "in camera" when he considers that the public interest so require. It is hoped that the Committee will begin its sessions next month. The members have a difficult task before them, and I trust that the people of all classes of opinion will do nothing to add to their difficulties by the needless importation of irrelevant or intentionally inflammable material. After disorders involving great upheaval of normal conditions such an enquiry as I have just announced, is one inevitable consequence.

The second and no less necessary sequel is the passing of an Act indemnifying those officers of Government who were called upon to undertake the onerous and ungrateful task of restoring order and the validating of such acts as the stress of circumstances required. Whatever findings of the Commission may be, such a measure would be necessary, and in justice to our officers we are bound to indemnify them at the earliest convenient moment.

The Viceroy spoke for 53 minutes and his speech was received with loud applause. At the conclusion of his speech Sir William Vincent laid a statement on the table showing the lists of magazines and journals proscribed from registered libraries by the Government.

The Council is proceeding.

Frontier Difficulties.

I now turn from internal troubles to our difficulties on the frontier. Before law and order had been finally restored in India a fresh complication arose on our North-West border. On the evening of the 3rd May news reached us that our frontier had been violated in the neighbourhood of Landi Kotal. In view of the friendly correspondence which had been passing between the Amir and myself I found it difficult to believe that such aggression was with the knowledge and had the support of the Afghan Government, and despatched an immediate letter to the Amir asking him to repudiate the action of his officials. Unfortunately within 24 hours overwhelming evidence came into my hands of the deliberate aggression of the Afghan Government and I gave orders for the immediate expulsion of the Afghan forces from our territories. On the 9th and 11th May actions were fought for expelling our foe from the vicinity of Landi Kotal. On the 13th May, Dacca was occupied by the cavalry and on the 16th and 17th May actions were fought in the hills overlooking it, which resulted in the defeat and dispersal of the Afghan forces. At the same time our aeroplanes were not idle and Jallalabad was visited and bombed resulting in the abandonment of that city by the Afghan troops and its looting by the ever-watchful tribes.

Afghan Government's Grave Miscalculation.

In the meantime the Afghan Government had become aware of the grave miscalculation of which they had been guilty in thus challenging the British Empire. On two occasions after these defeats they attempted to approach me with a view to a cessation of hostilities, but having regard to the doubtful character of the credentials of their envoys, I insisted on a personal request from the Amir himself and this was received on the 1st June. As a result of the Amir's appeal hostilities against Afghanistan were discontinued and armistice terms were laid down. There ensued correspondence with the Amir relating to the details of these which terminated on the 8th July when I invited him to send in his delegates to the Peace Conference. In the meantime the protracted delay rendered the military position difficult. Hostilities had ceased against the Afghans, but the tribes who had been aroused knew little or nothing of the courtesies of war. The war zone of 105,000 square miles which constitutes the provinces and tribal areas of Baluchistan and the North-West Frontier was an immense area. It was impossible to be strong at every point and convoys passing through difficult country necessarily ran grave risks. Moreover, it was necessary to maintain in certain localities troops masked and ready to advance into Afghanistan at a moment's notice if peace negotiations broke down. An active offensive striking at the vital points of an enemy's defence is always the best defensive. Owing to the armistice our troops were debarred from that. There have been certain unfortunate incidents of a minor character, but I think the wonder is, in view of the extraordinarily difficult military position, which I have outlined, not that they occurred but that there were not more of them.

Treaty of Peace and its Policy.

I now come to the treaty of peace and the policy embodied in it. I want to make this clear. Our policy

was divided into two chapters the first comprising a treaty of peace, the second which has yet to be written, envisaging a treaty of friendship. In view of the aggression which had taken place we felt that it would be a hollow mockery to conclude at once a treaty of friendship. Anxious though we are to see our Afghan neighbour prosperous and friendly we felt that time must pass before we can wipe away the memory of what has occurred. I believe myself confidently that time will come when Afghanistan will realise that we have no designs upon her and that we only wish to see her prosper and live on friendly terms with us. But the initiative towards a rapprochement must come from her. Not only have we no designs on her, but India is in no way dependent upon her. If Afghanistan wishes for our friendship nothing will give us greater pleasure than to respond, but if she prefers to hold aloof we shall not force ourselves upon her. That being the position, then, we made the treaty of peace, with the terms of which the Hon'ble members are familiar, and if the Afghan Government after an interval of six months wish to expand that treaty of peace into a treaty of friendship, we shall be delighted to consider their overtures, provided always that they have, in the meantime, given us by their conduct, satisfactory evidence of the sincerity of their purpose. I cannot leave this subject without paying a tribute to the ability, tact and skill with which Sir Hamilton Grant assisted by Mr. Maffey and General Moberly conducted the peace negotiations at Rawalpindi and I would also specially mention the great assistance given them by their Indian colleagues.

Breakdown in Medical Arrangements.

And now I must say a few words about the allegations of breakdown in our medical arrangements in the late campaign. I shall confine myself in the main to a statement of facts, but it may interest you also to hear what I gathered during my tour at the front. The first fact which should be borne in mind is that of the strength of our forces on the frontier, for the only significance that figures can have is their relationship to other figures. And if you take the total admission figures, without reference to the strength of the force of which they are the casualties, you necessarily misinterpret their meaning. Taking the operations as a whole, the maximum ration strength of our forces on the frontier was 2,47,000 men. For the period 5th May to 9th August the total admissions to Hospitals were 10,882 British and 45,774 Indian troops and followers giving a daily admission rate per thousand of 4.98 British and 2.97 Indians. At the same time the death per 1000 admissions to hospital (excluding wounded) were British 0.82 and Indians 27.79. Now I could compare this with similar figures in other campaigns at the same period of the year, but I will content myself with the years figure in Mesopotamia where the medical arrangements are admittedly admirable. In 1917 the admission per 1000 were British 5.04 and Indians 2.11 and the mortality per 1000 admission was British 19.30, Indians 15.96; similarly in 1918 the admission per 1000 were British 3.48 and Indians 1.27 and the mortality per 1000 was British 7.41 and Indians 20.51. One word is needed with regard to the relatively high mortality among Indians. This was due to the high incidence of cholera especially among Indian followers, whose standard of water discipline was naturally lower than that of regular troops, and who could not be restrained from quenching their thirst at pools and streams which though apparently pure, were in reality full of cholera germs. Another comparative estimate of the sick rate of the force may be obtained from the daily number of hospital evacuations from the front to the rear. The normal loss by evacuation on account of sickness from a force engaged in active operations in a temperate climate in Europe is accepted by all military authorities to be averaging 3 per 1000 of strength per day. This figure in the case of the troops operating on the frontier under the most adverse climatic conditions and including gunshot wounds, was 2.8 for British and 1.3 for Indian troops, and followers. I could give you other figures and other comparisons, but these would be out of place at this moment when I am endeavouring to give a general conspectus of the position. Believe me I make no complaints of the not unnatural anxiety which has been aroused as to our medical arrangements at the front and I can sympathise with the man, who lying sick under conditions of shade temperature of 110 to 120 and of the inevitable hardship of frontier campaigning, writes with a pen dipped in the gall of his experiences, but it is not right and fair to the men who are responsible for the medical arrangements to judge them not by the result of their work as a whole but by isolated cases which I venture to think inevitable in any campaign however admirably conducted.

Health and Comfort of Troops.

Now let me say one word as to my tour at the front. I endeavoured to see everything and I asked questions of everyone I met from the general down to the soldier in the ranks. I brought away from what I saw and heard the impression that everything was being done that was possible to alleviate the trials and discomforts of the campaign, but I will quote one sentence from one whose opinion will, I think, carry weight, and who is not in any way connected with the military or medical aspect of the campaign. I refer to Sir George Ross Keppel whose approaching departure for England will rob the frontier of one who has, for so many years, been its most dominating personality. He said that in his experience of the frontier warfare, and I am sure everyone will acknowledge that experience, he had never seen so much done for the health and comfort of the troops. In concluding this subject, I should like to express my sympathy with, and admiration for, the troops who have been serving in this campaign. The British troops were for the most part due for demobilisation, some being for all practical purposes taken off the ship that was to take them home. They have taken their disappointment admirably. We wish to send them back to England at the earliest possible opportunity and everything is being done to hasten their departure. I was glad to have the opportunity which my visit afforded of showing that the interest which I have in them and of the gratitude which we all in India feel for the services to the Indian troops. I would also express my admiration of the soldierly bearing which was so marked in the ranks of the regiments which I visited. They too have had their disappointments; some had been separated for months and even years from their families and were about to rejoin them only to be already off to a fresh campaign. Others had been forced to forego the furlough they had earned and take their place in the ranks, but one and all they cheerfully accepted their orders and it was a pleasure and a pride for me to press down their splendid ranks. [To be continued]

జూ బు లు

I గోదావరి లంకభూములు.

అయ్యో, మాడు నానాగు సంకల్పముల నుండి గోదావరి లంకలను చూడము మామూలుగా వలయునని లంకల రయితులు విజ్ఞాపకములు మూలముగాను, నుండలసభల మూలముగాను ప్రతికల మూలముగాను సక్రమాంధోళన చేయుచుండుట ప్రభుత్వమువారిని ప్రజానాయకులకు వికలమైయేయవచ్చును. ఈ మధ్యను మద్రాసు గవర్నమెంటువారు హిందూ, ముస్లింలకు ప్రతికలలో, గోదావరినది లంకభూములు దీర్ఘ కాలము వరకు విషయములు, ముందు ఘనతలండి ఆలోచనలో నున్నదనియు, ప్రస్తుతం ఉన్న యిజారాబాద్ ఒక సంవత్సరము కాలము పొడిగించబడినదనియు ప్రకటించినారు. గోదావరినదిలంకల కొన్ని కృష్ణాజిల్లాలో చేరియున్నవి. నవరంకలములూడ ఈ ఆర్డరు వర్తింపవలసియున్నది. అట్టిగా నమలుజరిగించినటుల కనపించు కృష్ణా జిల్లాలో చేరిన గోదావరినదిలంకల కృష్ణా కలెక్టరు గారు వేలం చేయుచుండుటయు, అందుకు యిది నెలకట్టి యిజారాబాద్ బాల్వే 28 తేదీని హిందూపత్రికలో ప్రకటించిన ఆర్డరు ప్రకారము తమకు నవరంకలములూడ ఒక సంవత్సరము వచ్చుననియు కృష్ణా కలెక్టరు వారితో కలసియులముగా మనవిచేసికొను నవర ఆర్డరు తమకు రావలెను నమాధాన మిచ్చిరిని వినుచున్నాము. అటులయినచో ఈ ఆర్డరు కాకినాడలోనుండి మెన్సుర్స్ బ్యారి దొరవారికి గాని మిగతములూ గాదార్లకు లాభకారి అయినటుల కనపించదు. నవరంకలంకల దొరవారికి వేలంపద్ధతిలేకుండా యిచ్చుట విషయములో రయితులకు అనేక యిచ్చుటలు కనపడుచున్నవి. దొరవారి ముద్రాగ్రంథుల నిరంకుశ చర్యలను రయితులు గడు శ్రమలు పడుచున్నారనియు గొంతకాలమునుండి సక్రమాంధోళనము చేయుచున్నారనియు లంక భూములుగల ప్రజలలో ఉండి ప్రజలకు ఈ భూములనుబట్టియే గ్రామములు కట్టికాదు. లంకల మధ్యను కొన్ని గ్రామములు కలవు. ఆ ప్రజలకు ఈ భూములు సేవ్యంకవృత్తి అతిరాధారము లేదు. ఈ భూములు కొన్ని సంవత్సరం నుండి దొరవారి స్వాధీనములో నున్నవి. ఆకారమున నవర రయితులతోలాదు ప్రభుత్వము మేముటకు చేతము, రయితులు సేవ్యంకవృత్తినుటకు భూమియు లేక, దొరవారియొద్దగ్రంథుల నాక్రయించివారు అమితమయిన కష్టము కట్టి వ్యవసాయం అచేయదాటి యిచ్చుటయు, అవిక్రమముగ్గనవరముగాక రయితులు నిరంకుశములను కలుపుకొనినవి. కావున లంకల రయితుల యిచ్చుటల విషయములు దొరవారి వారికి దివ్యమైనను పంపించవలసియున్నది. అట్టి అనాలోచన యెడల అనధికముగల లంకల రయితులు మనవి చేసికొనుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. కావున మా జిల్లా సంఘమువారును, మా జిల్లా నాయకులును యెందులకు తొడ్చిది లంకల రయితులకవ్వపరంకలము తొలగించే నెడకుగాక;

లంకల రయితులు.

II

దేవాంగమహాజనులకు విజ్ఞప్తి

అయ్యో, వస్తువుల సేవ యిచ్చుటకు మన జాతి యొక్కది సేవ్యత్రీయముటకు తగిన విద్యబుధులు గలవారై చరిత్రధారావరణముగ నుండి నందున సేవకనన్యాయమున దేవాంగ యను కులముగాను గలిగినది. మనప్రార్థన యొక మూలముగ నుండి కులాభిమానిని సమాజాధిపతి (సేవాధిపతి) గ (యజమానులుగను) నిర్ణయించుకొని సమాజాధిపతియగు కులము అధికారము రాజులచే వదలి యుత్తమమైన సదాచరిత గలిగించు కులవార పద్ధతుల గల్గించుకొని వికలవ్యవస్థను నుండివారు. పూర్వకాలపు రాజులుగూడ మతాచార కులవార వ్యక్తుల యభివృద్ధికి దోహదము చేసెడివారు. ప్రస్తుతము అజ్ఞానము, అందుచే మన సమాజసంస్కరణము నానాటికి చెడి యెరిగివారు స్వకంఠింపి అనేక దురాచారముల పెంపొందించిరి. దాదాపుగా అజ్ఞానము, సదాచారమునకై నిర్మించిన కులవారము రాజసామంత విషయించి పెనుభూతిమై మనల నందఱిని అజ్ఞానములకు తీసి దిగమింగుచున్నది. ఒక సమయములో తమకంటెయున్న జాతి ఇంకొక సమయములో హెచ్చుగ పరిణమించుచున్నది. ఈ క్రమముగ నాచూస నొక కులసమయమును తేలికపరచును కులసేవకు

అను జన్మించి వారి కవికల్పితవస్తువుల భారమున తేలికముగా తిరిగి ఉద్ధరించుటయు యూరపుతేలికను పులుల నిద్రవస్తువుగా నున్నది. వెనుక ఆ తేలికములు మనము సేసిన వస్తువులుగాని వారి తేలికములో వికలములకు వికలములను కొనెడివారు. అది చూచి మనదేశములో నిట్టివస్తువుల నెందుకు సేయవలయునని దృఢపరిశ్రమై అచ్చట చేసేనెవరము ప్రయత్నములు సేకరించి వాంద్రోహ విద్యావ్యాప్తికరింపి దృఢపరచుమునకు ఉత్సాహముగ్గి సరికట్ట వారిలో కొందఱు బద్ధియందులు సేకరించు ప్రారంభము కట్టించి క్రొత్తయంత్రముల కనిపెట్టి కిక్కిరియింపి సేయవలెను.

కొన్ని సంవత్సరముల నుండి యూరపుతేలికవస్తువుల ననుకరించి భరతవర్షమును భగవత్కృపాత్ములను కులసేవకు మైన జాతీయతద్వయము నెలకొల్పుటకు తేలికపరచు అభ్యుపగతి జాతీయతద్వయమును మనవృత్తి వాణిజ్యముల వృద్ధిచేయుటకును సభలు సంఘములు ఘటనచేయుచున్నాము. దానిని లెకమే సేచు కాగ్రహము (బాహ్యతేకరత) గాక పంచమజన మహాసభలుగూడ జరిగి వారిపురోవృద్ధికి తోవ లేర్పడుచున్నవి. వారంతా ముగిండ్లలో వేలికట్టి కనపడుచున్నవని మనము మేలుకొని నడుముగట్టి మంత్రావల సన్మానమును స్మరణకు తెచ్చుకొని జాతీయోద్యమమునకు ప్రాసక్తికరములు కడు సిగ్గుగనున్నది. మన జేవారములలో జాతీయోద్యమము చేయు సమర్థులు ప్రతియందలములలో నుండకలేరు. వారి సహాయముచే కులాభ్యుదయమునకు కంకణము గట్టుకొని ప్రతియందలములలో వారిరుగుచుండు మండలముల వారితో గూడి సంఘస్థాపనచే సభలుచేసి ఆటలచే కాలముగడుపుచున్న మన కులజాతికలను పాఠశాలల కంటే సేకరించుచున్న యాశకులకు రాత్రిపాఠశాలల నెలకొల్పి విద్యావ్యాప్తిని చేయించి చేతియరలచేయుమున వృత్తిని వృద్ధిపొందించిన మనదాద్యము దూరమై ప్రయత్నముగనుండుము. ఇది చూచుటకి నిశ్చయించి నొక్కచెప్పకలను. మన కభ్యుదయకరములగు విషయము లాలోచించుటకు దేవాంగముల ప్రతినిధి యను నామముతో నొకవత్సరము ప్రాపించుట ముఖ్యమనముగ నున్నది. అన్ని జిల్లాలలో మొత్తమున చదువుకొనినవారు మన వారు పదివేల జనమునకు హెచ్చుసంఖ్య యుండును. అందులో అందరిని గాకపోయినను పాదుముల చందాదారులు 1500 మందికిని ఉచితముగ నిచ్చుటకు విద్యాభ్యుదయ బీదలు 500 మందికిని మొత్తమున పక్షమునకు రెండువేల పత్రికలు ప్రచురించిన మన ఉద్యమము విద్యుత్వ్యవస్థ (పరిపాలించి కులాభ్యుదయ మన వృత్తియు చిగురించి త్వరితముగ ఫలింపజుటకు నుండియుండదు. సాధారణ ప్రతికలవలె ప్రాపించి లాభాపేక్షగోరు ప్రతికల మనది కాదు. అటులై చవి యెరుగదీ ముప్పదిమంది యొగూడి నెలకొల్పుచున్నాము. మనలో ప్రముఖులు ప్రతికార్యకర్తలము, సంపాదక కొకభ్యుత్థులను నిర్ణయించి నెమ్మట ప్రతి కులాభిమానియు మన పత్రికకిచ్చే వాడని చందావల అంపించుటకు సిద్ధముగనుండి ఆదర్శ మెచ్చట కంపించుమని తెలిపిన అచ్చటి కంపించ సేచుచున్నాము. ఈ జాతీయకవికల్పిత భావధృతిగాక అన్నవస్తువులకు లోటులేని ప్రతినిధివరమును చందావిచ్చి పత్రికతో సంపర్కము గలిగి కులసేవకులు యుండవలెను గోరుచున్నాడను.

కటకము. ఆకాశం సాయశేఖరం.

కృష్ణా కంట్రీలు.

ఒక బహిరంగ లేఖ.

మహారాష్ట్ర. కృష్ణా డి. కలెక్టరు వారకు హెచ్. ఎ. వాట్సన్. ఐ. సి. ఎస్ దొరవారికి. ఘనమైన అయ్యో, ఈ జిల్లా యొక్క పరిపాలనా భార మంతయు తమయందున్నది. వారి కాలినిధానముల నెపుడును తమ రాజ్యాధిపతులను చేయుదురు. ఈ నెల 18 తేదీని కంట్రీలు విషయమున రైతు ప్రతినిధులు జిల్లాకలెక్టరు తమ కష్టములను మనవిచేసికొనిన నెలకు సే (ప్రజాప్రతినిధులను ఆయా తాలూకాలకు కమిటీలుగా నియమించుచున్నారని వినుటకు మేమెంతయు సంతసించుచున్నాము. రైతు ప్రజానిధుల తిరుగుబాటు తాలూకా కిడ్నాప్ చొప్పున ఆనవాయితీ బట్టి తప్పుక చేర్చుకొనవలయునని కోరుచున్నాము. వారి సంరక్షకరగుగు పని తమ కార్యభారమును చాలరకు తగ్గింపగలదని నమ్ముచున్నాము.

ఈ జిల్లారయితులు, ఇదివరలో ఈ జిల్లాను పాలించిన ఇద్దరు కలెక్టరులను కార్యక్రమము భూతమునం దుంచుకొనినట్లు తేల్చినవారిని భూతమున నుంచకు. అందొకరు, శ్రీ బ్రహ్మసింగు దొరవారు వీరు రైతులకు చాలకాలము నుండి సేవించుచున్న ఎ. రి. క్లాసులను భూ విధిజన పద్ధతిని తీసివేయుటకు చాలప్రయత్నముచేసి, న్యాయబద్ధిలోను చాటుచుండిరి. రెండవ వారు, ఎ. రై. జి. క్యాంబెల్ దొరవారు. వీరు మాగాణిభూములను మెళకత మార్పుకు యను కరిగినవ్యయ్యెక్క విషయమును చాల వరకు తగ్గించిరి. మీరు మాదేవవారుగా నెపుడును రైతుల మానసములయందు కృతజ్ఞతా పాతుకొనుగ నుండగలరని నమ్ముచున్నాము.

మొత్తముమీద విద్యా కంతులు కారని అందఱు నొత్తుకొనిన మా రయికొంగము, కలెక్టరుల సమన్వయము చాల చిత్తులు పడుచున్నాను. అందొక సుతికయించుచునే యున్నది. అందుకొరకై దేశరక్షణకు మీరు ప్రాసక్తికరమయిన మానసలసినదని మీరు ఎప్పుడును కోరము. దిగువ యధికారులు కొందరి సహద్యముయొక్క ఫలితమును ప్రజలకు వికలతార్థ మగునట్లుగ చించుచున్నాను. జరిగిన కొన్ని సందర్భములను కార్యముల యొక్క తెలుగునుబట్టి తమ దివ్యచిత్రియనకే వికలము కాగలదు.

అందుకై పద్ధతులను సంస్కరింపవలయునని మేము కోరుచున్నాము. అందులకు సాధనములను ప్రజల కోరికలు తమకు తెలియవలసి యున్నవి. ఆయొట్టు వ్యవసాయమున పాదురైలో జిల్లాసంఘమువారి యజమాన్యమున సమాజే మైన రైతు రైతులకులకు దర్శనమిచ్చి వారు నివేదించిన విషయములను గురిచూచుకొని న్యాయమును మార్గముల నవలంబించి. శ్రీక్యాంబెల్ దొరవారు చాలవరకు వారికష్టములను నివారించగలిగిరి. అట్లే ప్రజల న్యాయమును మనోభావములను తెలిసికొని యా సమన్వయ నివారించవలెనని కోరుచున్నాము 15 తేదీనా అనకాపిల్లి తెలియబరచిన యెడల, అన్ని వ్యయములనుండియు జిల్లాసంఘములనుండియు ప్రజల నచట సమాజేపరములకు పీట గుండును. తెలవాడలోనట్టి సానకాకే మొనంగుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

(ప్రస్తుతమున్న ప్రె) నిన్ కలెక్టరు శ్రీమహాయూన్ సాహెబుగారి చేర్య, ప్రజలలో చాల అకాంతిక పేరుకును మున్నదని క్రమముగ విచారణయందు తమ దివ్యచిత్రియనకే వికలము కాగలదు. వీరిస్థానమున ప్రకారంజుటలగు చుయొకరిని నియమించుట చాలయుక్తమనియు అనవరమనియు మాత్రము మనవిచేయుచుండు.

18 తేదీని జిల్లా రైతుల దేవులమనవారు వీరి పేరు చెప్పకయే దిగువ యధికారులు చాల ఆక్రమములకు లోబడుచున్నారని తమకు తెలిసియున్నాను. అందులకు తమనే అనుచున్నారని అనుమానకడి మెంబర్స్ లో చాలమంది తమకు విరోధులని తమ యెదుట నెలవిచ్చిరి. జిల్లా రైతుల సభలో నెచ్చుకొనబడి జిల్లా తాలూకాల సంఘములను నుండియు వచ్చిన, తగు పెద్దమనుష్యులు అనేకులు తమకు విరోధులని ఆకారముగ అనుమానపడిన సాహెబుగారి ఆచరణకు బట్టి వారు ఎంత ప్రభావరంజకులో తెలుపదగలదు.

ఈ జిల్లాలోని అకీమీరు వీరి జన్మస్థానముగలదు, వీరు దివ్య తిహాస్సీదారు పదవినుండి యా దివ్య కలెక్టరు పదవివరకును. ఇవటనే చాలభాగము ఉద్యోగములో నుండుటయు, వీరికలట బంధువులకు మిత్రులను మొనరకు వారి కరిగితులను బట్టి వీరివిధానక కృత్యమును పరిగణించుట లేకను విషయములు వీరు గుఱిమైనగాని పరిగా స్పష్టమగుటకు సంపూర్ణకార్యము అంద సేరవనియు, మనవి చేయుచున్నాము. బహుజనులకు సంబంధించిన విషయములు కడు భాగ యాకరతో యోచించవలసిన సంస్కరణముగాన దక్షతో యోచించుచురనియు అనుకులకును సురక్షితుల నెసంగక రనియు విధానంతో మనవి చేసుకొనుచున్నాము.

కానూరి వెంకటాచలకరమయ్య.

కవుతరం. కృష్ణా డి. రైతు అసోసియేషన్ కార్యదర్శి.

శ్రీ మైలవరం జాలభారతి సమాజమువారు బెజవాడలో ఈ నెల 6 తేదీ తనివారం రాత్రి

సా వి త్రి నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు
 టికెట్ల వివరము: — పురుషులకు రు. 2, మ 1-8-0, మ 1-0-0, మ 0-8-0, 0-4-0. స్త్రీలకు 0-8-0, మ 0-4-0.
 క. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7 Chambu Chetty Street, Madras